

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ג גליון תר"ח

פנחס

י"ט תמוז תשס"ט

בדין הוא שיטול שכרו

מאריך רחוקה ולא זרועה הגיע נער עני קרוע ובלוי במקל נידודיו, ואחד מעשירי העיר הכניסו לביתו לעמוד לו למשרת רק בעבור ארוחת שולחנו, וישרתהו ימים רבים בכל כוחו ונפשו.

פעם עסק העשיר במעודת פורים ויאכלו וישתו והטיבו לכם בכל מיני מעדנים ומטעמים, ובאמצע הסעודה בא סוחר גדול ממורחקים לקנות כמה מיני סחורות אשר ברשות העשיר, ויאמר לו לך ושוב למחר ואמכור לך כרצונך כי עת סעודה עתה, ואין ביכולתי להתעכב בעיני מסחר.

קם אותו הנער המשרת ויאמר אל העשיר אנא תן לי מפתחות בית גנזיך ואני אביא הסחורות כדי שהמכירה תתבצע ולא יידחה, כי רצוני עז שלא תפסיד ריוח זאת, והעשיר לא רצה שלא ימנע עצמו מן הסעודה, אבל אחר הפצרות מרובות הניח לו לבצע המכירה, וההצלחה האירה לו פנים והרוויח מאוד על פי פעלו.

למחר שאלו העשיר הגידה לי מה משכורתך, וכאשר תאמר כן אתן לך, כי כבר עבדתני ימים רבים, ויאמר הנער הרי קצבת לי משכורתני דחינו ארוחתי כל יום הן השכר על פעולתי, ענהו העשיר, דע כי מתחילה חשבתי עליך כי אכילתך חשובה לך כל כך, עד כי ארוחתך הוא משכורתך, כי הוא העיקר אצלך, אבל אתמול נוכחתי לראות כי אין היא חביבה בעיניך עד כדי כך כי הרי עזבת סעודתך הדשינה והענוגה והלכת למכור סחורתני, לכן מעתה מן הראוי שאשלם לך כפי פעולתך כדי שתהיה משכורתך שלימה.

הנמשל הוא שהקב"ה לקח אותנו לעבדיו תמורת זה שאנו חיים בעולם ואנו סועדים על שולחנו, כי כבר מבואר שאין בכח האדם להשיב להקב"ה ולשלם לו גם בעד החיים לבד, כי טוב החיים היא טובה גדולה, וצריך לעמוד כל ימיו בעד הטובה הזאת, והשכר משארי טובות בעולם הזה ובעולם הבא הוא רק נדבה וחסד לפנים משורת הדין, אבל פנחס, אשר מסר נפשו וחיותו בעבור קדושת שמו ית' והרף נפשו למות על קידוש ה' כי לולא הנסים שנעשו לו היה מאבד חיותו, ובזאת גילה דעתו אשר היוו אינם נחשבים בעיניו למאומה, א"כ צריך לשכר אחר, ובדין הוא שיטול שכרו.

תוכן הענינים

- לקח טוב ..... עמוד ג'
- שבת בשבתו ..... עמוד ה'
- דבש תמרים ..... עמוד ז'
- בשפתי צדיקים ..... עמוד ט'
- פרפראות להכמה .... עמוד י"א
- ודרשת וחקרת ..... עמוד י"ג
- פניני התורה ..... עמוד י"ז
- חוקים להורותם ..... עמוד י"ט
- הילולא דצדיקיא ..... עמוד כ"א
- משולחן מלכים ..... עמוד כ"ג
- דברות קודש ..... עמוד כ"ט

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להד"ר יושע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

הייבט אן צוזאמען מיט

**כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א
ואתו עמו עדת צאן מרעיתו אלפי אנ"ש**

מסכת מכות

**אויב איר האט זיך
נאכנישט איינגעשריבן**

**מאכט זיכער אז איר
פאלט נישט ארויס!**

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים,
ע"ד מוסר והסידות נאמרים

והוא אשר הורינו הכתוב, "איש לפי פקדיו" שצריך האדם להתגבר כ'איש' במצות לא תעשה, והו' 'לפי פקדיו' לשון חסרון, כמו 'זלא נפקד ממנו איש' דהיינו שתחילה להיות נזדר לכל יחסר ויפגם ח"ו במצוות לא תעשה, ואח"כ 'יתן נחלתו' במצות עשה הנקרא 'נחלה' כי נחלה ר"ת 'נפשו ח'כתה לה' שנפשו תחבה לה' ולקיימם.

☆

יפקוד ה' אלוקי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניו וכו', גם כאשר אירע שהעם יצאו מהשורה ופסו מהדרך, חלילה לו למנהיג להתרחק מהם, אלא מוטל עליו לצאת ולהוריד עצמו אליהם, ולהחזירם למוטב זה: "אשר יצא לפניו". (אך פרי תבואה)

☆

ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמזימים שנים לה' עולה תמיד, הנה "כבשים" הוא מלשון 'כובש' כעסו, פירושו להיות מעבירין על מידותיהם, ע"י תדויו "בני שנה" כמו שפי' בגמ' (ומא כב) על בן שנה שאול במלכו, כבן שנה שלא מעם מעם המא, כי המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, והו' "בני שנה" תמזימים" הוא, שלא תהיה לכם גאווה מזה והנה הכעל גאווה נקרא בעל מוס כידוע, וזה אומר 'תמזימים', "שנים ליום" פירושו מעת לעת, שנים בכאור מבית הכנסת שחרית וערבית צריך לקבל עליו קודם בואו לביתו, שלא לקפוד כלל, כי בבחיכה' וכן בשוק אינו שכיח להקפיד, כי אם בביתו שכיח, ועל ידי זה תהיה 'עולה תמיד' ולא יורד, כי בכעס מסתלקת הנשמה חלילה, ונעשה יורד, וזה אומר 'עולה תמיד'. (זאת וכו')

☆

אשר יצא לפניו, רק זה המוכן לכך שנפשו תצא למען ישראל "אשר יצא לפניו" ומוכן הוא למסור נפשו בעדם הוא הראוי להיות מנהיגם. (הלכת יחושע)

פירוש או ממשמש במעשיו ומרגיש בעצמו האך שהוא עדיין חסר (מלשון משפחה) ופחות מהשיג מדת תולעת בשלימות.

☆

בני יוסף למשפחתם מנשה ואפרים, ההוספה בעבודתו ית' "בני יוסף" מעונה שני תנאים, ראשית "מנשה" (מלשון כי נשני) לשכח בעת קיום המצות את המעשים הרעים שעשה, ואילו כאשר יפתחו היצר להתנאות אוי "ואפרים" ישפיל עצמו כ'אפר', ולא יגיס דעתו.

(אור לשמים)

☆

בני גד למשפחתם וכו', הפסוק מרמז על מדות הצדקה, דהיינו גד ר"ת גמול דלים, לצפון וכו', לשון צפון בצנעה, שיתן בצנעה צדקה להעניג, להגי וכו' לשון חג שיתן צדקה בשמחה, לשוני וכו' לשון שנים, דיתן ויחזור ויתן. (מאור ושמש)

☆

ליצר משפחת היצרי לשלם משפחת השלמי, הבחירה נתונה ביד האדם, אם לטוב או להיפוכו, ולכן זה הנשמע ליצרו הרע "ליצר" אוי הבא למכא פותחין לו "למשפחת היצרי" ואילו הבוחר בטוב ושואף להגיע לשלימות "לשלם" מובטח הוא כי הבא לטהר מסייעין לו, והרבה משפחות וסיעות ידויו לו "משפחת השלמי".

☆

איש לפי פקדיו יתן נחלתו, הרה"ק ר' יחיאל מיכל ז"ע המגיד מולאמשוב פירש הפסוק בתהלים 'שוא לכם משבימו קום מאחרי שבת' ש'שוא לכם' לעבוד בזה הדרך 'משבימו קום' להיות משכים ומקדים לקיים המצות עשה שהם בקום ועשה' מלהיות 'מאחרי שבת' היינו להיות נזדר מלעבור על מצוות לא תעשה ב'ש'ש ואל תעשה'. כי אם זהו הדרך מתחילה צריך להיות ב'סוד מרע' להשמר ממצות לא תעשה, ואח"כ 'עשה טוב' ע"כ הקדושה,

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכו', וברש"י לפי שהיה השכמים מזיזין אותו הראיתם בן פזני זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"א וכו' לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, חלילה לרם לשבטי ישורון לבנות את פנחס שקנא קנאת השי"ת, אלא שבמעשהו ההדיר בלבם רגש של קנאה, באמרו כי אם זה - שפיטם אבי אמו עגלים לע"א - וכה לקנאות לכבודו ית', הרי גדולה התביעה עלידם שהם מגוע היחס על שלא הקדימו לעשות זאת, 'לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן' להרגיע את רוחם, כי מעשהו נובע מחוסר הנעלה בהיותו מורע אהרן, כך שאין כלל מענה על שלא זכו הם לנקמה זו.

(ליקוט מנחה)

☆

ובני פלוא אליאב, גם אם הנהגתו ית' עמנו היא נפלאה מאתנו, "פלוא" הרי שחייבים אנו להאמין, כי הוא אבינו שבשמים המרחם עלינו כרחם אב על בנים "אלי-אב". (ברית אברהם)

☆

ובני קרח לא מתו, שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב הג' מוהרמ"מ מרימנוב זצוק"ל רמו הפסוק 'ובני קרח לא מתו', הגם כי קרח בעל המחלוקת מת, עם כל זה 'בני קרח' תלמידיו בעלי המחלוקת 'לא מתו', כי בכל דור דור יש נגיד מבעלי המחלוקת על הצדיקים וההולכים בתומו, ונראה לי דנפקה מינה למיבעי רחמי.

(אנא דכח)

☆

בני יששכר לתולעי, יש לומר על דרך מה שכתבו בספרי יראה וכנודע, שזהו כלל ויסוד מוסד בעבודת הקודש, שכש מה שמושיג איזה מידה טובה יותר הוא משיג שהוא עדיין רחוק ממנה, וכמ"ש על הפסוק אמרתי אהכמה והיא רחוקה ממני, וז"ש הכתוב 'תולעי' היינו כשוכה לדוות בכחי 'תולעת' ולא איש, אוי "משפחת התולעי"

שיר השירים אשר לשלמ"ה

חן וחסד ימלא פינו, וברכת מז"ט תטופנה שפתותינו, מרחוק מקום וקירוב לבבינו, קדם ידידנו, וידיד כל נפש
י'דיו רב לו במעשי חסד לפרט ולכלל, שבחו מי ימלל, אין גומרין עליו ההלל, לא ישבות למענינו יומם וליל
י'ביעו תהילותיו, הנהנים מפעולותיו, עושה ומעשה למען מוסדות סאטמאר בכל מקומות מושבותיהם, באמת ובתמים
מ'זרים קרן קהילתונו הק' בכל אתר במיטב תבונה, דואג תמיד למענינו ועומד לימין מוסדותינו במסירות נאמנה
ה"ה ירידינו החשוב והנעלה, חיים שיש בו כל מעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה,

הרה"ח ר' חיים שלמה פישער הי"ד

משב"ק אצל כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

**לרגל השמחה השרויה בביתו, רון שיר ושבח על שפתו,
בהולדת הבת שתחי' למזל טוב**

ובהני שורתא, נשגור לו כסא דברכתא, מלא טיבותא, באותות יקר ודבותא,
על התמסרותו הנאמנה, לסייע למען החזקת מוסדותינו הק' בכל עת ועונה
ובמיוחד מטה אוזן קשבת לטובת הכלי קודש בתוככי מוסדותינו ברוח נדיבה ונכונה

וצרופה בזה ברכתנו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שמשמחה זו יושפע לו רב ברכות ושובע שמחות,
ורב תענוג ונחת והרחבת הדעת, וישיכל ויצליח בעבודתו הקדושה, לעמוד לימין מרן רבינו שליט"א
בנהורא נפישא, ליומם קרנינו במידה גדושה, ויזכה להמשיך במעשיו הטובים ופעליו הכבירים,
ויירוה נחת ממנה ומכל יוצ"ח הקירים, אמן.

הכו"ח בידידות והערכה, אסירי התודה והברכה,

מושה חיים ווייס, מנכ"ל

יוסף יהושע גרין, ברוך אילאוויטש, גרשון כץ, פסח ראטה,
יקותיאל יצחק בראך, יחזקאל ראטער, צבי יודא ווייס

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים,
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

פנחס קיבל במתנה את השבת

בפסוק לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום וכו'. דאיתא בגמ' מתנה טובה יש לי בבית גנזי שבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיעם כו' והיא עצמה השלום שניתן לפינחס דשבת שלום איקרי. והענין דשבת הוא מעין עוה"ב כי בעוה"ז חסר השלימות כמו"ש במ"א. ולכן שבת צריך הכנה. וזהו הודעה שקודם המתנה להיות מוכן לקבל הארה שלמעלה מעוה"ז. וז"ש לכן אמור הנני נותן כו'. (שפת אמת)

שבת היא אור המקיף להנצל מן החיצונים

צרו את המדינים והכיתם אותם. פירש"י כמו זכור ושומר וכו', נקדים המובא בספרים ענין אור המקיף כי דרך הסט"א כאשר האדם רוצה לגשת אל התורה ומצות המה אורבים עליו ללכדו במצודתם להכשילו בדבר קל אשר האדם דש בעקביו ועי"ז עבירה גוררת עבירה להפילו לרדת שחת וכמעט כל העצות ותחבולות לא יועילו אך זאת תורת האדם בעשותו המצות אשר הם סגולות בבחינת אור המקיף להנצל מן החיצונים כמו"ש במצות ציית בטלית גם מצות תפילין הוא תועלת לטהרת המחשבות, וכדומה לזה הוא ענין קדושת יום השבת להיות ג"כ לבני אור המקיף כמו"ש בזוה"ק כד עייל שבתא איהי אתיחדת ואתפרשת מסט"א וכל דינין מתעברין מינה כמו"ש בשיר השירים רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה קאי על שבת שלהבת"ת אותיות שבת ע"י שם י"ה השורה עליהם בבחי' אור המקיף לבל יוכלו לנגוע בהם החיצונים, ונחזור לענינינו צרו את המדינים ל' צור אדם כו' אדם עולה מ"ה פ' ע"י שם מ"ה תצרו את המדינים, לקחת אותיות דינים בין ב' אותיות מ"ה, כי השם מ"ה הוא בחי' אור המקיף ועי"ז ממילא והכיתם אותם ויתפרדו כל פועלי און, וזה שפירש"י כמו זכור ושומר, פ' כמו בש"ק הוא האור המקיף כן אתה תצרו את המדינים ע"י שם מ"ה תמתיק הדינים. (תפארת שלמה)

בזכות שבת ישראל נגאלין

לאלה תחלק הארץ. לאל"ה נוטריקון לעשות א"ת השבת לדורות, פירוש בזכות שב"ק כדאיתא (ירושלמי תענית פ"א ה"א) אין ישראל נגאלין אלא בזכות שבת. (דמשק אליעזר)

בזכות שמירת שבת זוכין לארץ ישראל

אבינו מת במדבר וגו' ופי' הר"ר יונתן ז"ל דאיתא בגמ' דהמקושש לשם שמים נתכוין כיון ששמעו ישראל במדבר הזה יתמו ושם ימותו עמדו וחיללו שבת בלא עדים והתראה עמד הוא וחילל שבת בעדים והתראה ונהרג למען לא יחללו עוד

שבת, והטעם דחיללו שבת משומד איתא בספרי כל המחלל שבת אין נוטל חלק בארץ, דא"י ניתן להם בזכות השבת אבל ישראל במדבר ששמעו במדבר הזה יתמו דבלא"ה לא יטלו חלק בא"י ל"ה מקיימין השבת, ולפי"ז ק' כיון דצלפחד חילל שבת אין נוטל חלק בא"י ולמה תבעו חלקו, אבל אי נאמר דלשם שמים נתכוין מגיע לו חלק בארץ ישראל, וז"כ הפ' אבינו מת במדבר מפני תיבת במדבר הזה יתמו וכו' שעמדו וחיללו שבת, והוא לא היה בתוך עדה שחיללו שבת שלא לש"ש, רק לשם שמים נתכוין, לכך ויקרב משה משפטן לפני ה' כי רק הקב"ה יודע אם לשם שמים נתכוין. (פנים יפות)

השבת ניתנה לעלות מעלה מעלה בעבודת ה'

עולת שבת בשבתו. נ"ל דהנה ה' אמר זכור את יום השבת לקדשו, ויל"פ כי שבת מורה על ב' בחינות א' לעסוק בו בתורה כמו"ש במדרש בפ' ויקהל מעשה עשה לך קהלות ולכן אסור במלאכה להיות בידו לעבוד השם במנוחה ובלו טרדות, ואיתא בירושלמי שבת פ' אלו קשרים ר' ברכי' בשם בא לא ניתנו שבתות ויו"ט אלא לעסוק בהן בדברי תורה, וכן הוא ג"כ בפסיקתא ר' חגי אומר לא ניתן שבת אלא לתלמוד תורה, ושבת מורה ג"כ על הגמר, ואדם שהשיב עצמו בתורה ובמצוה ונדמה בעיניו כאילו כבר בא לידי גמר לתכלית השלימות זה דומה לשבת שנגמרה בכניסתו כל המלאכה, ואח"כ זכור את יום השבת, אבל לא ח"ו לישב בטל ולבטול ממלאכת הקודש לחשוב בלבו כי אין צריך עוד להשלמה רק יזכור את יום השבת ולקדשו ולהוסיף על מדידתו, וזה רמז לנו הכ' עולת שבת בשבתו, ר"ל שבת ניתנה לעלות מעלה בקודש להשיג בשבת עליו ולא ח"ו ירידה לפסוק מעבודת ה'. (זכור ושומר)

להכין עצמו משבת על כל השבוע

ביום השמיני עצרת תהיה לכם, במדרש זשה"ה תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה והוא תמימה ונראה בעו"ה לפרש דהנה הש"ת נתן לאדם הנשמה הקדושה שהוא חלק אלקי ממעל והוא נקרא אור כי נר ה' נשמת אדם ואורות מתחלקים לכמה אופנים יש אור פשוט ויש אבוקה שהוא גדול ויש ג"כ אש שהוא גדול מאוד, ושאמרו חז"ל אבוקה במוצאי שבת להבדלה מצוה מן המובחר, הטעם לפי שבמ"ש צריך להכין מאור השבת שהוא אחדות גדול על כל החול עד שבת הבא ובשבת הבא צריך להכין שיאייר אור משבת העבר ומשבת הזה ונעשה אבוקה מאור הב' שבתות על כל החול, וזה פירוש המדרש וביום השמיני עצרת תהיה לכם משבת הראשון עד שבת הבא הוא יום שמיני צריך לעצור האור הקדוש על כל החול וז"ש תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה. (לקוטי רמ"ל)

דברות קודש מב"ק רבינו הגה"ק שליט"א

אצל סיום מסכת הגיגה והתחלת מסכת מכות בבב"ד זכרון יוחאל מיכל ר'סאמאר-מאמ"סעלא ג.י.

סיוע השטעטלעך לשיטת מנחת מנחם
וויזנא, מאנאנא, דינסטאג, מיטוואך, זאנערטאג, שבת, ז'.

זכרוננו לברכה האט געהאט א איידעם ער האט געהייסן רבי פנחס מ'האט אים גערופן רבי פיניעלע פון אויסטילא, ער איז געווען רב אין אויסטילא, ער איז געווען א טשערנאבלער אייניקל, די טשערנאבלער אייניקלעך האבן אסאך געפאסט, אדער טאטע זכרוננו לברכה האט פארציילט ער איז געווען מיט אים אינאיינעם צוויי וואכן, אז ער געענטן מיט טלית ותפילין ביז פארנאכטס יעדן טאג, הערשט פארנאכט האט ער אויסגעפאסט, אזוי איז געווען יעדן טאג די טאגע צוויי וואכן, בקיצור ער האט אסאך געפאסט, ווען ער האט געענטן קאסט ביים בעלזער רב (זיין שווער) האט ער אמאל געמאכט א סיום מסכתא מ'האט פארציילט פארן בעלזער רב אז רבי פיניעלע מאכט א סיום אויף יענע מסכתא, האט דער בעלזער רב געזאגט זאל ער מאכן א סיום אויף מסכתא תענית, אזוי האט בעלזער רב געזאגט. **אונז גיי מיר יעצט לערנען מסכתא מכות, און מיטן אייבערשטן'ס הילף דעם זומער וועל מיר אדורכלערנען און מסיים זיין די מסכתא, דער אייבערשטער וועט העלפן אז מיר וועלן דורכלערנען מסכתא מכות, און דער אייבערשטער וועט העלפן אז מיר וועלן מאכן סיו"ם אויף מסכתא מכות, און דער אייבערשטער זאל העלפן אז ס'זאל זיין אך טוב לישראל, אז די מסכתא וואס מיר גייען לערנען זאל ברענגען השמעות טובות פאר כלל ישראל.**

זאל דער אייבערשטער העלפן אז כשם שסיימו מסכתא זו, מיר האבן יעצט מסיים געווען מסכתא הגיגה, זאל דער אייבערשטער העלפן, מיר זאלן מסיים זיין די קומעדיגע מסכתא אין נאך מסכתות, **דער אייבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זיך מקבל זיין צו זיגן און לערנען ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, און מיר זאלן וויסן אז די הם חיינו אוארד ימינו די תורה הקדושה דאס איז אונזער חיות, און אן קיין תורה איז נישט דא קיין לעבן און ס'איז נישט דא קיין חיות, מ'דארף זיך מדבק זיין בלב ונפש אין די תורה, זאל יעדער איד את אשר ישנו פה ואת אשר אינט פה, די אלע אידן וואס האבן דורכגעלערנט די מסכתא, און די אלע אידן וואס האבן נאכנישט געלערנט איז אבער יעצט א גוטע געלעגנהייט זיך מצרף צו זיין זיך צושטעלן צו די פרישע מסכתא, און אזוי ווייטער נאך א מסכתא ברוב עם הדרת מלך, דער אייבערשטער וועט העלפן ס'וועט ניתוסף ווערן נאך לומדי תורה, ס'וועט צוקומען נאך אידן וואס זיגן אין לערנען.**

דער פעטער זכרוננו לברכה האט געזאגט מ'זאל לערנען אין בית המדרש, [אך געדענק, ער האט דאס געזאגט אום תשל"ב ווען ס'איז געווען די חובת הבית פון די אברכים זופניק, דער פפעטער זכרוננו לברכה איז נישט געווען געווען ס'איז אים שווער אנגעקומען, און ער איז געקומען און ער האט געזען אסאך ווערטער, דעמאלטס] האט ער געזאגט, אז ער בעט און ער פאדערט אויף אינגעלייט מ'זאלקומען לערנען דייקא אין בית המדרש, דארף מען זעהן טאקע צו קומען צו יעדן טאג, און מען זאל זיגן און לערנען ס'זאל זיין חק ולא יעבור, דער אייבערשטער וועט העלפן די זכות פון לימוד התורה וועט מגין זיין מיר שטייען יעצט די וואך פון שבועה עשר בתמוה, אין זכות פון די תורה וועלן מיר אויסגעלייט ווערן והימים האלו יתהפכו לששון ולשמחה בביאת גואל צדק בב"א.

...דאס דארף מען וויסן מ'קומט זיך צוזאם ביי א סיום מסכתא, אז אור פון גיהנם איז נישט שולט ביי תלמידי חכמים, ביי די וואס זענען עוסק בתורה, ווייל די תורה הקדושה איז מגינה ומצלי פון א הטא.

ס'קען נאך זיין פשט, אויף וואס דער אוהב ישראל שטעלט זיך, פארוואס דייקא די אות ה' האט מ'הרף געווען אויף אידן, ווייל די אות ה' איז א רמו אויף די תורה הקדושה חמשה חומשי תורה, די תורה הקדושה איז מגין אויף אידן די תורה הקדושה האט מגין געווען אויף די קללות פון בלעם, אזוי ווי דער מדרש זאגט לפיכך אמר מה אקוב לא קבה ק-ל.

מיט די ווערטער וואס דער פעטער זכרוננו לברכה אין דברי יואל, און די זעלבע שטייט פון בעלזער רב זכרוננו לברכה אין מהר"ד, אויפן פסוק אשרי הגבר אשר תסירטן ק-ה ומתורתך תלמדנו, וואויל איז פאר דעם מענטש וואס דער אייבערשטער שטראפט, וויאזוי איז דאס שייך צו זאגן, ווען דער אייבערשטער שטראפט א איד איז ער דאך כביכול בצער בכל צרתם לו צר, וואס הייסט אשרי הגבר אשר תסירטן ק-ה, זאגט ער אזוי כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, די זעלבע ווער ס'איז עוסק אין א פרשה וואס איז דא צרות ישראל איז כאילו ס'איז געקומען די אלע זאכן, דאס הייסט אז ווען ס'איז באשערט פאר א איד צרות, דארף עס נישט קומען בפועל, מ'קען יוצא זיין דורכן לערנען אפילו א פרשה פון יסורים איז כאילו ס'איז געקומען די יסורים, טייטשט ער אשרי הגבר וואויל איז דעם מענטש אשר תסירטן ק-ה וואס דער אייבערשטער שטראפט אים, וויאזוי איז דאס, ומתורתך תלמדנו דורך די תורה אז מ'לערנט די פרשה פון תוכחה קען מען יוצא זיין די יסורים, עכ"ל. קען זיין וועגן דעם האט די ה' האט מ'הרף געווען אויף כלל ישראל, און די ה' איז דאך א רמו אויף די חמשה חומשי תורה, יעצט בלעם האט געוואלט שעלטן אידן, אבער דער אמת איז אז אויב אידן לערנט תורה ער לערנט די פרשה פון יסורים איז אזוי ווי ס'איז געקומען די אלע יסורים איז ער אפגעקומען יסורים און אלע קללות, אלעס וואס בלעם האט געוואלט שעלטן קענען אידן אפקומען מיט די תורה הקדושה, לפיכך אמר מה אקוב לא קבה ק-ל, ווייל ער האט געזעהן די אות ה' וואס איז א רמו אויף די תורה, האט ער געטראכט וואס האב פון שעלטן אידן, וואס וועט געשען אידן וועלן לערנען די פרשה און מיט דעם וועט מען אפקומען די יסורים.

מ'לערנט מסכתא מלקות, אז הלילה ס'איז באשערט אויף א איד מכות און יסורים, מוז דאס נישט בפועל, אז מ'וועט לערנען מסכתא מלקות איז מען אלע מכות אפגעקומען, און דאס איז די קשר פארוואס תלמידי חכמים איז נישט אור של גיהנם שולט, ווייל יסורים ממרקין עוונותיו של אדם, קומט אז מ'לערנט מסכתא מלקות איז דאך כאילו ס'איז געקומען אויף דעם מענטש אלע מכות, ממילא אז ס'איז געקומען אלע מכות אויפן מענטש איז דאך יסורים ממרקין עוונותיו של אדם, איז ער דאך שוין אפגעקומען דעם גיהנם אויף דער וועלט, נו פארוואס זאל זיך נאך קומען עונש אויף יענע וועלט, וועגן דעם איז פאר א תלמיד חכם די אור של גיהנם טאקע נישט שולט

ויל איך מסיים זיין מיינע ווערטער מיט א מעשה, דער בעלזער רב

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

עבד שאינו עובר על מצות אדוניו, אבל להיות נקרא בן למקום, צריך לעשות לעצמו גדרים וסיגים ולהוסיף בעבודה לפי שכלו הוד ממדרגה למדרגה, וזהו ויקרא לבניו, פ"י מי הוא בנו, ליוסף, פ"י מי שמוסיף תמיד, עכ"ל. ומעתה יש לומר כי מה שזכה פנחס לברית כהונת עולם הווי שזכה נצחי בזה ובכא דבר שאין לו קצבה, היה מכה שקינא לאלהיו בדבר שלא היה מחויב מצד הדין והלכה, רק הוסיף כפי שכלו למסור נפשו על קדושת שמו יתברך, ובה נעשה בחינת בן למקום, ושפיר זכה לנחלה כלי מצרים. וזה שאמר הכתוב פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם, ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם אשר קינא לאלהיו ויכפר על בני ישראל. ואפ"ל בהקדם מה דאיתא בגמרא (ברכות ה.) שלש מתנות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין, אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא. ולכאורה קשה כיצד הקנה הקב"ה מתנות אלו לישראל, הא פסק הרמב"ם (הל' מכירה פ"יא ה"יז) חייב עצמו בדבר שאינו קצוב כו' אע"פ שקנו מידו לא נשתעבד, ואם כן כיון שהתורה הוא ארוכה מארץ מדה (איוב יא ט) ואין לו קצבה כלל, וגם מתנת עולם הבא הוא דבר שאין לו קצבה (כי זה מניע לפי פעולות האדם, ואין לה שיעור ועד), ואיך קנו ישראל אותם. וביאר האלגזי בשארית יעקב (פי' שלה) דעד כאן לא קאמר הרמב"ם אלא באינש דעלמא, אבל אב לגבי בריה משתעבד, דדעתו של אדם קרובה אצל בנו, עיי"ש באריכות. והנה כתב בנועם אלימלך (פי' ויהי לפרש הכתוב ויקרא לבנו ליוסף, כי במה שהאדם מקיים התורה ואינו עובר על מצוותיו, אינו רק במדרגת

היתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם, בירושלמי איתא בקשו חכמים לנדותו אילולי שקפצה עליו רוח"ק ואמרה לו היתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם, וצ"ב למה בקשו לנדותו הלא דבר טוב עשה בעמיו. ואפ"ל הדנה הכלל הוא שכל דבר הניתן ע"י רחמים אינה נצחית שהוא ניתן רק על הזמן שרחמים גובר, משא"כ בזמן תגבורת הדין אפשר שיבוטל הדבר, אבל אם גם מידת הדין הוא מסכים אז היא ניצחית, כמו שפ"י האלשיך הקי (תהלים ס"ז) הפסוק אלקים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה, דאם אלקים יחננו ויברכנו הדין ע"י מדת הדין או יאר פניו אתנו סלה שהיא נצחית, ולעומת זה יכולים לפעול יותר בניקל ע"י רחמים והסדים, מבדון שקשה לפעול. וכאן בפנחס ה"י שהוא פעל כאן ע"י מדת הדין בשעת תוקפא דינא כמי"ש והמגיפה נעצרה שה"י מדת הדין שולט אז, וע"י הדין שהרג זמרי השתיק את מדת הדין מישראל, ולכאורי למה לא ה"י פנחס מעורר רחמים והסדים למעלה שעיי"ז יבוטל מדת הדין מישראל ולמה ה"י צריך להרוג אותו רק שראה שאם ה"י הישועה ע"י רחמים או לא ה"י נצחית ולא ה"י טוב שיוכל עוד להתבטל בשעת תגבורת הדין על כן המתיק את הדין בכל דבר שהוא בדין הוא נצחי, ואתי שפיר דברי הירושלמי שכתבו שהחכמים בקשו לנדותו, כי רצו להרחיקו משום שה"י צריך לעורר רחמים והסדים ולא להרוג נפש אילולי שקפצה רוח"ק ואמרה היתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת "עולם"

(דברי יוא"ל)

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קינא לאלהיו ויכפר על בני ישראל. ואפ"ל בהקדם מה דאיתא בגמרא (ברכות ה.) שלש מתנות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין, אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא. ולכאורה קשה כיצד הקנה הקב"ה מתנות אלו לישראל, הא פסק הרמב"ם (הל' מכירה פ"יא ה"יז) חייב עצמו בדבר שאינו קצוב כו' אע"פ שקנו מידו לא נשתעבד, ואם כן כיון שהתורה הוא ארוכה מארץ מדה (איוב יא ט) ואין לו קצבה כלל, וגם מתנת עולם הבא הוא דבר שאין לו קצבה (כי זה מניע לפי פעולות האדם, ואין לה שיעור ועד), ואיך קנו ישראל אותם. וביאר האלגזי בשארית יעקב (פי' שלה) דעד כאן לא קאמר הרמב"ם אלא באינש דעלמא, אבל אב לגבי בריה משתעבד, דדעתו של אדם קרובה אצל בנו, עיי"ש באריכות. והנה כתב בנועם אלימלך (פי' ויהי לפרש הכתוב ויקרא לבנו ליוסף, כי במה שהאדם מקיים התורה ואינו עובר על מצוותיו, אינו רק במדרגת

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' ישראל

טרענער ז"ל

ב"ר יעקב ארי' הכהן ז"ל
גלב"ע כ"א חשו' תשס"ט לפ"ק

זו"ה האה"ח

מרת צירל צפורה ע"ה

ב"ר משה יודא ז"ל
גלב"ע י"ט טבת תשס"ח לפ"ק

צדקת רבי מאיר בעל הנס
 מולל עצי הים
 כ"ב
 ארץ הקודש תכנ"א
 אלקא דמאיר עננו

התודה והברכה

באותות כבוד והוקרה, נביע בזאת השורה, רגשי תודה וברכה, מתוך לב מלא שמחה, אל מול פני מעלת כבוד האי גברא רבא, רב פעלים לתורה ולתעודה במסירות רבה, פאר מקדושים, מרבה צדקה וחסד לכל דורשים ומבקשים, משלך עצמו מנגד לבוא בעזרתנו, ובפרט מעת אשר הורם והוכתר בנזר נשיאת כוללינו, כבוד שמו תפארתו, על ישראל הדרתו,

כ"ק הרב הגה"צ נשיא כוללנו

רבי שלום אליעזר טייטלבוים שליט"א

בנו חביבו ויקירו של כ"ק מרן רבינו הקודש"ט זי"ע

על אשר לקח על עצמו טלטולא דאורחא לנסוע לעיה"ב לאנדאן יע"א לעריכת המגבית השנתית לטובת החזקת כוללינו המעטירה ותלי"ת הצליח וגם עשה פרי במידה טובה מרובה

וכאן המקום להביע תודתנו וברכותינו קדם ידידינו החשובים והנכבדים רמי מעלה, טפורסמים לשם ולתהילה

חברי קהל יטב לב ד' סאטמאר לאנדאן הע"י

אשר נענו לבקשתנו ונדבו מטוב לבם למען החזקת כוללינו הק' לצדקת רבי מאיר בעל הנס

ובראשם יתברך ידידינו הרבני הנגיד המרום והמפואר, מוכתר בכל תואר, מה טובו אודליך יעק"ב, כסבר פנים וברוחב לב,

הרה"ח ר' יעקב יודא עסמריינבער שליט"א

ואתו עמו כ"ב הח' שתחיל' לאויט"א

אשר פתח ביתו לרווחה להיות אכסניא של תורה לכבוד נשיא כוללינו שליט"א

והנה כי כן יבורכו בברכת הודא"ה, מעומקא דליבאה, ידידינו החשובים, כולם ברורים ואהובים, אשר באו בעזרתנו במסירות רבה ונאמנה, ואודות עזרתם נערך המגבית במידה נכונה,

הרה"ח ר' נחום וועבער מאן הי"ו
 אשר היה לנו לעזר בעריכת המגבית

הרה"ג ר' יחזקאל לאנדא שליט"א
 מנהל התאחדות האברכים

הר"ד שמואל שלמה ווייסהויז הי"ו
 אשר עומד לימין כוללינו במשך כל ימות השנה

אשר עורר את הציבור בשב"ק למען החזקת הכולל

בשם לומדי כוללינו, נביע בזה תודתנו, מעומק לבבינו, וצרופה בזה ברכותינו, שזכות התורה יגן בעדכם, ואלקא דמאיר יענכם, להתברך לטובה ככל משאלות לבבכם, וכמ"ס.

הכו"ח בגבית הודאה והערבנה, אסידי התודה והברכה

הנהלת הכולל

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

ונתתה מהודך עליו

על יד קובנה היתה עיר אחת שהי' ידועה במחלוקותיה עם הרבנים שלהם, ותמיד מצאו הפרנסים פגמים ברב שאינו מגיע לקרסוליו של קדמו, פע"א כשידיברו עם הגאון ר' יצחק אלחנן מקאוונא בנידון זה, אמר: עכשיו נתבאר לי מאמר הגמ' (ב"ב ע"ה) עה"פ "ונתתה מהודך עליו" ולא כל הודך, זקנים שבאותו דור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה, ולכאורה מה היא הבושה והכלימה שמשמה גדול יותר מיהושע, שמואל בדורו יפתח בדורו, אלא הכוונה היא שאותם הזקנים בחייו של משה דיברו סרה עליו עד שחשדוהו באשת איש, אולם כשיהושע קיבל את ההנהגה נעשו למליציו של משה, באמרם שאין יהושע מגיע לקרסוליו של משה "פני משה כחמה בפני יהושע כלבנה", וסירבו משום כך לקבל מרות יהושע, לכך מסיים הגמ' אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה.

את קרבני לחמי לאשי

דרכו בקודש של המגיד מטריסק היתה ליתן לאכול על שולחנו לכל החסידים הבאים להסתופף בצילו ואפילו במועדים וימים טובים בזמן שהחסידים נוסעים בהמוניהם הקפיד על זה שכולם יאכלו ויהי' סמוכים על שולחנו לימים נעשה מזה בעל חוב גדול נכנסו אליו אנשים מכובדים ממקורביו ושאלו את פיו: היות שההוצאות על מזונות החסידים מרובים והרבי נעשה מזה בעל חוב ומוכרח לשלוח לקבץ על הגבאות לאסוף כסף מהחסידים כדי לפרוע חובותיו ובכן הלא מוטב שהרבי לא יתן להחסידים לאכול ולא יצטרך אח"כ ליקח מאתם מעות לשלם החובות הצדיק שתק ולא השיב כלום חשבו החסידים מדשתק ש"מ דניחא ליה ושתיקה כהודאה דמי' ונכנסו עוד פעם לדבר על כך בפרטות פתח הצדיק ואמר: בזמן שבית המקדש היה קיים אמרו חז"ל שהמזבח מכפר ועכשיו שולחנו של אדם מכפר ובכן אני אומר "את קרבני" הקרבן שלי הוא "לחמי לאשי" היינו מה שאני נתן לחם לאנשים שלי וכזה יש ריח ניחוח לה' וסליחה וכפרה לי ולכל החסידים שאוכלים על שולחני והמנהג בטריסק נשאר בתקפו.

תשמרו להקריב לי במועדו

כשנפטר הרה"ק ר' יעקב משה מקאמארנא זי"ע, והוא בן ס"ח שנה, הספידו חתנו הרה"ק המנחת אלעזר ז"ל וקרא עליו את הפסוק: "את קרבני לחמי לאשי... תשמרו להקריב לי במועדו", דהנה מיתת צדיקים מכפרת, ונספה בעון הדור, אבל הפסוק מזהיר את בני הדור שישמרו להקריבו רק "במועדו" ולא לפני מלאת לו שבעים שנה.

פרשת פנחס

מסופר על הרה"ק בעל "ההפלאה" שכל זמן ששימש ברבנות בעיר מולדתו ידע מחסור ורדיפות, ואילו משנתקבל להיות רבה של פראנקפורט היה חי בכבוד וברוחה, פע"א שאלו אחד: רבי, האיך זה, שדווקא במרחקים טוב מצבו יותר משהיה במקומו בפולין, השיב לו ר' פנחס: ענין זה מצינו כבר בתוה"ק, כש"פנחס" מצוי במקומו, הריהו "בין המצרים" (פרשת "פנחס" חלה תמיד בשלושת השבועות) וכנגד זה כש"פנחס" מצוי בנכר הרי כולה חג (כל המועדים קוראים בפרשת "פנחס").

הרה"ק הנ"ל היה ידוע לקנאי גדול פע"א אמר עליו המגיד הק' ממעריטש בדרך הלצה: פרשויות "חוקת ובלק" לפעמים מחוברות המה, כמו"כ "מטות ומסעי" ע"פ רוב מחוברות, ורק הפרשה האמצעית - פנחס, לעולם נפרדת, כי פנחס היה קנאי "בקנאו את קנאתי בתוכם" ולכן הוא שרוי תמיד בבדידות ואינו רוצה להתחבר עם שום אדם.

והוא לא היה בעדת קורח

אל הרה"ק ר' אברהם מסאכטשוב זי"ע באו שני בעלי דינים לדין תורה, קודם שישבו לדין אמר אחד מבעלי הדינים דרך אגב להרה"ק: רבינו בוודאי זוכר כי במחלוקת שפרצה לפני שנה בסאכטשוב עם שוחט אחד שהרה"ק העבירו משחיטתו, הייתי אני לצידו של רבינו, מיד אמר לו הרה"ק מסאכטשוב: פסלתני מלדונך, שני הבעלי דינים הביטו בו בתמיהה, נענה הרב ואמר להם: הנה מצינו שאמרו בנות צלפחד למשה: אבינו מת במדבר והוא לא היה בעדת קרח... תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו" ואח"כ נאמר "ויקרב משה את משפטן לפני ה'", ולכאורה למה לא אמר כמו בפסח שני "עמדו ואשמעה מה יצוה ה'" אלא מסר את כל המשפט לה' דמאחר שפתחו ואמר לו כי אביהן היה נאמן לו ולא נמנה על עדת קרח, לפיכך הקריב את משפטן לפני ה', ולא רצה לשפוט להן מפני שנפסל מלהיות דיין להם כי זה שוחד דברים.

כצאן אשר אין להם רועה

לפני פטירתו שלח הגאון רבי שמעון סופר לקרוא אליו את ראשי הקהילה של קראקא, ואמר להם: דעו לכם רבותי, שכל רועה מסור לצאנו, ודואג להוציאם למרעה, ומקפיד שלא יאונה להם כל רע, אבל מסירותו זו אינה מכוונת דווקא לטובת הצאן, אלא לטובת עצמו הוא דואג להם, מפני שהם נכסיו ורוכשו, אבל לא כך הוא רועה ישראל, שבשעה שהוא דואג לעדתו, צריכה להיות דעתו נתונה לא לטובת הנאה עצמית שהעדה מעניקה לו פרנסה וכבוד, אלא לטובתם בלבד, וזוהו הפי' "ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה" שלא יהיה כצאן אשר אין להם רועה, שאין דעתו של הרועה נתונה להם אלא לעצמו.

**והסר ממנו ומכל בני ביתי ומכל עמך בית ישראל
כל מיני חולי וכל מיני מרה וכל מיני דלות ועניות ואביונות**

א סיום אויף אלע צרות ישראל

מדברי כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א

אצל סיום מסכת חגיגה והתחלת מסכת מכות

דער אייבערשטער וועט העלפן אז מיר
וועלן דורכלערנען מסכת מכות,

און דער אייבערשטער וועט העלפן אז מיר
וועלן מאכן סיו"ם אויף מסכתא מכות,

און דער אייבערשטער זאל העלפן
אז ס'זאל זיין אך טוב לישראל,

אז די מסכתא וואס מיר גייען לערנען זאל
ברענגען השפעות טובות פאר כלל ישראל.

הייבט שוין אז מסכת מכות!

וועט איר בעז"ה זוכה זיין צום סיו"ם הגדול

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מייסדים,
כפתור ופרח משוקדים

דיוקנו של אביו, ולפי"ז ליכא למימר דהא דכתיב מבנות פוטיאל מפני שפטפט ביצרו דהא ליכא שבח בזה, ועל כרחק משום שהיה מודע יתרו שפיטם עגלים לע"ז, ולכך שפיר ביזו אותו השבטים שפיטם עגלים מכח זה שהרג נשיא ישראל. (חוט המשולש)

☆

ונתת מהודך עליו למען ישמעו בני"י, וי"ל דהנה קרח ועדתו אמרו רב לכם כי כל העדה כולם קדושים וכי ומבואר ברמב"ן שלא כחשו בגדולת משה אלא שטענו שלא מעצמו נתגדל כי"כ ועלה למדרגה גדולה כזו אלא בזכות ישראל זכות הרבים כיון שעומד בשליחות כל ישראל, עיי"ש, ולהוציאם מדעה זו שלא יאמרו כן ביהושע אמר ה' ונתת מהודך ולא כל הודך ואם משה בזכות הרבים נתעלה כי"כ למה לא יהי יהושע במדרגת משה הלא גם הוא בשליחות כל ישראל, מזה ידאו למפרע כי משה מעצמו עלה ונתעלה, ויהושע לא הגיע למעלתו של משה, אבל אם יהי יהושע כמשה יאמרו מה שאמרו על משה וגם ישארו בדעתם במשה עצמו ולכן אמר לו ה' ונתת מהודך ולא כל הודך, למען ישמעו בני"י, כי על ידי זה ישמעו ויאזינו לו ויראו כי הוא מעצמו ראוי לכך בזכות עצמו כי הוא איש אשר רוח בו, וזהו שאמרו וקנים שבדור פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה אוי לאותה בושה שלא הבינו גדולת ומדרגת משה.

ואמרתי לפרש הא דוקנים שבדור דוקא אמרו כן, ולכאורה מה הי' הבושה וכלימה אולי כשיגיע יהושע לשנת משה וישמש את ישראל שנים רבות יעלה גם הוא למדרגת משה ואינו דומה בן חמישים לבן מאה, אבל באמת הוקנים שהכירו את משה מילדותו בעת שנתמנה למנהיג ישראל וראו שגם אז הי' במדרגה גדולה יותר מכמו שיהושע עומד עתה, לכן הבינו ההפרש בין שניהם והבינו שגם אם יבוא יהושע בשנת משה ג"כ לא יהי כמותו ולא יעלה למדרגתו לעולם, ע"כ דוקא הוקנים שבדור הם אמרו אוי לאותה בושה וכלימה.

☆

ובחמשה עשר יום לחדש השביעי מקרא קודש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו וחגותם חג לה' שבעת ימים. בכל המועדים מצינו לציין גם את מצותו ובחודש הראשון בארבעה עשר יום לחודש פסח לה' מצות יאכל ובחודש השביעי באחד לחדש יום תרועה יהיה לכם ובעשור לחודש השביעי ועניתם את נפשותיכם ולמה אם כן נשתנה חג הסוכות משאר המועדים שלא כתבה כאן התורה את מצות היום בסוכות תשבו.

ונראה דהנה הדין הוא ההלכתי דרכים פטורים מן הסוכה וא"כ י"ל דפרשתינו שהתורה עוסקת בה בהקרבת הקרבנות במקדש והיו צריכים לעלות להגל, והרי הולכי דרכים פטורים מן הסוכה ולפיכך לא כתבה כאן התורה מצות ישיבה בסוכה, אמנם בפרשת אמור שאין התורה עוסקת בה בקרבנות החג נאמר בה גם מצות בסוכות תשבו.

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וכו' וברש"י אי לפי שהיו השבטים מבזין אותו ואומרים ראיכם בן פוטי זה שפיטם אביו אמו עגלים לע"ז, והרג נשיא ישראל וכו', ולכאורה צריך ביאור מאי תליא זה בזה.

וגל"פ עפ"מ דאי בגמ' (סנהדרין פ"ב) דאמר לו פנחס למשה לא כך למדתני בדרתך מהר סיני, כל הבעל ארמית קנאים פוגעים בו, ונראה דהנה איתא בגמ' (שבת מ"ט) דל"ט מלאכות דשבת הוא כנגד ל"ט פעמים שכתוב בתורה לשון מלאכה, איבעיא להו ויבוא יוסף לעשות מלאכתו ממניא הוא וכמאן דאמר מלאכתו ממש, והמלאכה היתה דים לא ממניא וכמאן דאמר דשלימא עבידתא, או להיפוך והמלאכה היתה דים ממניא, וקרא דויבוא יוסף לעשות מלאכתו לאו ממניא וכמאן דאמר לעשות צרכיו נכנס, ונשאר שם בתיקו, והנה רש"י"ל פ"י למ"ד לעשות צרכיו נכנס שהתכוין לעבודה אלא שנראתו לו דמות דיוקנו של אביו ועכבו עיי"ש, והנה בהקדמה לספר בית אהרן פ"י דהא דנראתה לו דמות דיוקנו של אביו דווקא, הכוונה בזה דיעקב גימטרי' קפ"ב והוא ר"ת קנאין פוגעין בי' וזה רמז לו.

והנה נראה שפנחס ידע שזהמלאכה היתה דים הוא ממניא וא"כ על כרחק ויבא יוסף לעשות מלאכתו לאו ממניא אלא לעשות צרכיו נכנס ואז נראתה לו דמות דיוקנו של אביו שעכבו והיינו שבזה רמז לו ר"ת דקנאין פוגעין בו לבעל ארמית, ולכן קנא קנאת ה' צבאות.

רק עדיין יש לומר דגם ויבא יוסף לעשות מלאכתו הוא ממניא ובאמת יש מ' מלאכות בשבת, אכן הא חזינן בדרת משה מן הוד כתיב (שמות ל"ה א) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלה הדברים, ודרשינן בגמ' (שבת ט) אלה דברים הדברים, אל ל"ט מלאכות שנאמרו למשה מסיני, וא"כ מוכח מזה דישת רק ל"ט מלאכות ולא ארבעים, ועל כרחק ויבא יוסף לעשות מלאכתו לאו ממניא הוא כנ"ל.

וה"ש פנחס לא כך למדתני בדרתך מהר סיני" שאמרת אלה הדברים לרמז על ל"ט מלאכות, וא"כ על כרחק ויבא יוסף לעשות מלאכתו לעשות צרכיו, דאל"כ ישנו מ' מלאכות, ואז נראתה לו דמות דיוקנו של אביו לרמז לו שהבעל ארמית קנאים פוגעין בו כאמור לעיל, ולכן קנא לאלוקיו, ומדוקדק היטב מה שאמר בדרתך מהר סיני דעיי"מ מה שאמרת אז למדתני כזה.

והנה כתיב (שמות י' כ"ה) ואלעזר לקח לו לאשה מבנות פוטיאל, ופרש"י שם מודע יתרו שפיטם עגלים לע"ז, דבר אחר שפטפט ביצרו, והנה אי אמרינן דלעשות צרכיו נכנס רק מכח דנראה לו דמות דיוקנו של אביו פירש, לא שייך לומר שפטפט ביצרו דמאי שבח איכא, אלא על כרחק צריך לומר משום שהיה מודע יתרו שפיטם עגלים לע"ז.

ולפי"ז מבואר דבשביל שהרג לזמרי והיינו משום דס"ל הבעל ארמית קנאין פוגעין בו, והיינו דמוכח מהא דנראתה לו דמות

ונחמתים ושמחתים מיגונים

בצער רב משגרים אנו בזה תנחומינו הנאמנים, קדם מעלת כבוד ידידינו היקר מפז ומפנינים, הרבני הנגיד הנכבד, עושה ומעשה צדקה והסד, איש חי ורב פעלים לתורה ולתעודה, כל פה אליו יודה, להגיד שבחו של אהר"ן, שמו מהללים בשיר וברון, בונה ומקים עולמות של תורה, לו זרוע עם גבורה, בניחול המוסדות לשם ולתפארה, רחים ומוקיר רבנו ואיהו גופיה צורבא מרבנו, תומך נלהב למוסדותינו הקי בכל עת ועידו,

הרה"ח ר' אהרן וועלץ שליט"א

מנהל מוסדות סאטמאר בעזאב"י בארא-פארק יע"א

המתאבל מרה בפטירת אביו הרבני החסיד המרומם והנערץ
מו"ה אשר ישעי' וועלץ ע"ה

תנחומינו הנאמנים ישעשעו נפשך, ונס יגון ואנחה ששון ושמחה ישגוך, וזכות מעשיך הטובים יגן עליך, וימליץ טוב בעדך, שמעתה ועד עולם ישמע אך קול ששון באהליו, ובשבר מעשי הצדקה והחסד תתברך בתענוג ונחת, מתוך הרחבת הדעת, שפע ברכה בכל עת.

המשתתפים בצערו מריחוק מקום וקירוב לב
הנחלת המוסדות

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין תפילת שבת מאוחר מבימי החול

וביום השבת שני כבשים (פנחס כ"ט, ט')

כיון דקדמה לו תמיד של שחרית, וא"כ ממילא היה מתאחר דלפי סדר הענינים יש לתמיד דין קדימה, אבל אה"נ התמיד היה על מכונו ובזמנו.

על כן כתב דלהשוואלים קושיא זו אישמיטתיה דברי התוס' בברכות (כח) שכתב שהמוספין היו נשחטין עם התמיד ונקטרין עמו ע"ש, וא"כ אתי שפיר דהאיחור על כרחך גם על התמיד, דמדברי התוס' שם משמע שמצד סדר קרבנות היום אין מאחרין קרבן מוסף כלל דילפינן מדכתיב גבי רגלים, רק שבת לא ילפי' מרגלים משום דברגלים כתיב מלבד עולת הבוקר וכו' משא"כ בשבת דכתיב וביום השבת, ומוזה ילפי' דבשבת משתנים סדרי מוספין ממוספי רגלים, דהיינו שהמוסף קרב מאוחר ממוספי יו"ט.

נמצא דכיון שהיו צריכין להסמיכן לתמיד של שחרית, א"כ היו צריכין לאחר התמיד של שחרית כדי שיהיה סמוך למוספין, דהמוספין הרי היו קרבין מאוחר, א"כ משם ראייה שפירתא דהתמיד היה ג"כ מאוחר, וזה כוונת דברי המרדכי, (עיין ביד אפרים (שם) שמבאר כן כוונת המג"א באריכות) עיי"ש.

☆

עוד תירץ הב"ח דנראה דדיוקו של המרדכי מדכתיב בקרא בפרשת תמיד של שחרית (בפרשתן פסוק ד) את הכבש האחד תעשה בבוקר וגו', ואח"כ (בפסוק כג) בקרבן של פסח כתוב מלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד, ואילו בשבת לא כתב בבוקר אלא כתב (פסוק י) עולת שבת בשבתו על עולת התמיד, א"כ מזה שכתב וביום ולא כתב בבוקר כמו שכתב בתמיד של שחר לפניו ובקרבן פסח לאחריו משמע איחור.

ובזה מיישב ג"כ תמיהת הפוסקים שהמרדכי כתב שבתמיד של שחרית כתיב בבוקר בבוקר, והקשו הרי בתמיד של שחרית לא כתוב בבוקר שני פעמים, ועל פי הנ"ל מיושב היטב דכוונתו על בבוקר של תמיד של שחרית, ובבוקר של קרבן פסח.

☆

בתשו' הרדב"ז (סי' תרי"ד) מביא התמיה על המרדכי, וכתב ליישבו דביום משמע איחור, דהרי במילה נמי כתיב וביום השמיני ימול בשר ערלתו,

במרדכי במס' שבת (פרק כל כתיבי סי' שצח) כתב על מה שנהגו העולם שכל ימי השבוע מתעוררין בבוקר לבית הכנסת להתפלל או ללמוד, ובשבת ישנים יותר בשחרית.

זה טעמו של דבר, שבכל ימי השבוע נאמר בתמיד של שחר בבוקר בבוקר, ואילו בתמיד של שחר דשבת לא נאמר בבוקר אלא וביום השבת, ולשון זה משמע איחור כדמשמע ביומא וכו', עכ"ל.

ודברי המרדכי הנ"ל מובאין להלכה בשו"ע (ארי"ח סי' רפ"א) וזה לשון הרמ"א: הגה ונהגים שבשבת מאחרין לבוא לבית הכנסת מבחול, משום דבתמיד של ימות החול נאמר בבוקר, ואצל שבת נאמר וביום השבת דמשמע איחור וכו', עיי"ש.

☆

והנה כל הפוסקים תמזו מאוד על דברי המרדכי, דהרי הפסוק וביום השבת איירי בקרבן מוסף ולא בקרבן תמיד של שחרית, ואם כן אין שום ראייה מזהא דלא כתיב בבוקר דהרי המוסף היה קרב אחר תמיד של שחרית, וא"כ איכא אכתי למימר דהתמיד של שחרית היה קרב באותו זמן שהיה קרב בחול.

והב"ח (שם) הקשה כן, ותירץ דיש לומר דדייק מדכתיב במוספין וביום השבת דמשמע איחור, על כרחך דהתמיד של שחר היה ג"כ באיחור מבחול, דאם איתא דגם בשבת היו משכימין לעבודת התמיד כמו בחול, אם כן אין כאן שום איחור בקרבן המוסף דהרי הוא היה אחר תמיד של שחר, כדאמר"י (יומא לג) אביי הוה מסדר סדר המערכה וכו' ונסכים למוספין ומוספין קודמין לבייכין וכו'.

א"כ על כרחך צ"ל דלא היו משכימין בשבת לעבודת התמיד כמו בחול, וממילא נמשך איחור גם למוסף, ולהכי כתב המרדכי יתורא דקרא וביום השבת, לגלות על איחור עבודת התמיד בשבת.

☆

והמג"א (שם) מביא התמיה על המרדכי, ומיישב כתירוצו של הב"ח, אמנם כתב דעדיין יש מקום לעיין דהרי אכתי יש לומר דהתמיד הוקרב בזמנו כמו בחול, והא דכתיב איחור במוספין היינו דממילא היה מתאחר

רפ"א) דאם הטעם משום דישינים יותר מבימי החול ומשום עונג שבת, א"כ בימות החורף אין שייך טעם זה, ואם כן בימות החורף יש להשכים לבית הכנסת להתפלל.

ובין כך איתא במשנה ברורה ושאר הפוסקים כולם כאחד דאין הכוונה לאחר זמן ק"ש ותפילה, אלא מי שנהג להשכים ולהתפלל בהשכמה היו נוהגין לאחר קצת.

☆

טעם נפלא איתא בפנים יפות (בפרשתן) על המנהג לאחר התפילה בשבת, דהנה הרי תפילת מוספין הוא נגד קרבן מוסף, והנה מוספין היו מקריבין בתחילת שש, והרי קי"ל דאסור לאכול קודם תפילת מוסף.

ומאיך גיסא הרי קי"ל דאסור להתענות בשבת עד שש כדאיתא בא"ח (סי' רפח), אלא שהמג"א כתב (בסי' קנז) דהני שש שעות שאסור להתענות היינו משעה שקם ממיטתו, ולא משש שעות של עלות השחר.

ע"כ נוהגין לישן בשבת עד מאוחר כדי שיוכלו להתפלל מוסף בשעה שישית (דהיינו שעה שישית מן העלות השחר), ועדיין לא יהיה ששה שעות משעה שקם ממיטתו, כדי שלא יהיה כמתענה בשבת, וא"כ הכל עולה בקנה אחד, ונחמד הוא.

☆

במאיר עיני חכמים (מהדורא תליתאה עמוד ר"י) מביא טעם הגון על המנהג, דבברכות איתא (יד): כל הקורא שמע בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו, ולפי מנהגינו שאין מניחין תפילין רק בשעת התפילה צריך שיהיו עליו בשעת ק"ש ותפילה וכן נפסק להלכה בשו"ע.

וידוע דזמנו של ק"ש הוא עד שלש שעות דהוא רביע היום, וזמן תפילה מאוחר בשעה עד ד' שעות, על כן מוכרחין להתפלל בעוד שהוא זמן ק"ש עד שלישי היום ולא עד זמן תפילה כדי שלא לעבור על דברי הגמ' שהוא כמעיד עדות שקר בעצמו.

והא ניהא בימות החול אבל בשבת דלאו זמן תפילין שוב יכולים להקדים לקרות ק"ש בזמנו, ולאחר להתפלל שחרית עד סוף זמנו שהוא מאוחר מזמן ק"ש.

ודרש' מיניה וכן איפסקא להלכה דכל היום כשר למילה אלא שזריזין מקדימין למצות, הכי נמי נימא הכי מדכתוב וביום משמע דכל היום כשר לקרבו ולא דווקא בבוקר.

ואע"ג דהא כתיב במוסף, אמנם הרי לקמן איתא בקרא עולת שבת בשבתו על עולת התמיד וכו', והא ארישא קאי דכתיב ביה וביום השבת והוי כאילו כתיב עולת "יום" שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה, ויום הרי משמע איחור, א"כ משם ראייה לדבריו.

ומסיים אע"פ שהראיתי פנים לטעם המנהג לקיים דברי הראשונים, וכש"כ דברי רב האי גאון שכל דבריו דברי קבלה, לא תחשוב שאני סובר שמנהג יפה הוא, אלא מנהג בלתי הגון הוא אלא ישכים לתפילה בשבת כמו בשאר הימים, ואפי' לפי הטעם דביום משמע איחור מ"מ זריזין מקדימין למצות.

☆

בערוך השולחן (סי' רפא) מביא דברי המרדכי, והקשה דבמגילה (כג.) איתא בשבת ממחרת לבא לבית הכנסת שכבר תיקנו הכל מערב שבת, ופירש"י ויפה למהר ביאתן לקרות שמע כותיקין.

וכן במס' סופרים איתא (פ"ח ה"ד) בשבת ממחרת לבוא לבית הכנסת כדי לקרות שמע כותיקין ומאחרין לצאת כדי שיוכלו לשמוע פירוש על הסדר, דהיינו על הסדרה. ולפי"ז קשה על המרדכי והרמ"א שהביא דבריו שבשבת מאחרין.

אולם יש לומר דהא דממחרת בשבת אין הכוונה דממחרת יותר מבימי החול אלא יותר מבימי יו"ט, דזיל בתר טעמא דאמרו שהוא משום שבשבת מתוקן הכל מערב שבת, והיינו לאפוקי יו"ט דמתקנן הסעודות ומבשלין ביו"ט, אבל אבתי איכא למימר דמאחרין יותר מבימי החול.

☆

הב"ח (שם) כשהביא דברי המרדכי הנ"ל, כתב דיש לומר דהטעם של המנהג שבשבת מתפללין מאוחר יותר משבת, הוא משום שישינים יותר מבימי החול כיון דשינה בשבת תענוג, ומשום עונג שבת הוא, וכ"כ כתב הרדב"ז. ועל פי זה מחדש השו"ע הרב (בסי')

קחו ברכה אל תוך בתיכם

נעמט אריזן אין שטוב

דעם הייליגן רבי מאיר בעל הנס פושקע
פון כולל עצי חיים ד'סאטמאר בני ברק צדקת רבי מאיר בעל הנס

רופט: 917-880-2712

צו באקומען אונזער פושקע קען מען זיך ווענדן צו:
מו"ה יצחק אייזיק מנחם וויזל ה"ו נבאי קודש פונעם כולל

חבורת
יסודי התורה

שני התאחדות אברכים וקול' יטב לב דיסאטמאר

מס' מכות

בתוספת גוי בין מן רבע עשר שליטיא

מסכת שליטיא - גוי בערב תוספת לרב

יהי רצון מלפניך...

טויזנטער חברי "חבורת יסודי התורה"
בעטן יעצט בעת התחלת המסכתא, א הייסע תפילה

כשם

שעזרתני לסיים
מסכת חגיגה

כך אזכה

להתחיל ולסיים
מסכת מכות

מדברי כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א
דער אייבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זיך מקבל זיין צו זיגן און לערנען ללמוד
וללמוד לשמור ולעשות ולקיים, און מיר זאלן וויסן אז כי הם חיינו ואורך ימינו די
תורה הקדושה דאס איז אונזער חיות, און אן קיין תורה איז נישט דא קיין לעבן
און ס'איז נישט דא קיין חיות, מ'דארף זיך מדבק זיין בלב ונפש אין די תורה,

חיי"ם וברכה למשמרת שלום

באותות יידיקות והכרת טובה, ובכל לשון של חיבה, נשגר בזה מריחוק מקום וקרוב דליבא, ברכת מזל טוב וברכה מרובה, לכבוד ידידינו החשוב כשמוזן כן תהילתו, שלמ"ה שמו ושלימה משנתו, חיי"ם שיש בו כל מעלה ומידה, רב פעלים לתורה ולתעודה, עושה ומעשה צדקה וחסד לפרט ולכלל, ובמיוחד עומד תמיד במסירות נאמנה לימין הכולל,

חיים שלמה פוישער ה"ד מז"ה

משב"ק נאמן אצל כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו, רוממות קל בגרונו
בהולדת בתו שתחי' למזל טוב

ויה"ר שיזכה לגדלה ולחנכה על מבועי התורה, מתוך תענוג ונחת ורב שמחה ואורה, ובשכר פעליו הברוכים אך טוב וחסד בביתו יהי' שורה, חיי"ם של אושר ועושר הרווחה והרחבה, וכט"ס.

ביקרא דאורייתא

הנהלת הכולל

פניני התורה

פנינים וחידושים בגמרא מס' הגיגה
הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

מ"נ ע"י אחד המגי"ש שליט"א

בי לקחה מיד ה' בפלים בקל חטאתיה: (ישעי' מ, ב)

שיקבלו את עונשם על ידם ומתוך כך ישובו בתשובה. נמצא שהכשדיים בשעבודם את ישראל, קיימו למעשה את רצון השי"ת ולא היו צריכים להענש על כך. אך עיקר עונשם הוא על שהשתעבדו בישראל יותר ממה שעזר עליהם, וזאת בשל שנאתם את ישראל.

אך עדיין יש מקום לטעון כי העונש המגיע להם הוא רק כשיעור תוספת יתרה זו על אשר נגזר על ישראל. על כך התפלל דוד המלך ע"ה ואמר. הרי תוספת זו באה על גוף מוכה ושבור מהגלות. ואם ייענשו הכשדיים רק בשיעור התוספת. לא תהיה זו מדה כנגד מדה, כי לא ניתן לחוש את כאב היסורים, אלא על גוף שבור ומוכה.

לכן מן הראוי שתחילה ייעשה גופם כאוב ושבור כישראל, ואז כאשר ייענשו על תוספת השעבוד, תהיה זו מדה כנגד מדה. והוה שאמר דוד המלך "תנה עוון על עוונם", אין די אם ייענשו אותם רק כפי העוון אשר חטאו, אלא רק כאשר "תנה עוון על עוונם", אזי יקבלו את עונשם כראוי להם. (בית הלוי)

*

בי לקחה מיד ה' בכפלים

ובזה אפ"ל הקרא (ישעי' מ' ב) "דברו על לב ירושלים וגו' כי נרצה עונם כי לקחה מיד ה' בכפלים". ונתקשו המפרשים איך יכול להיות שהקב"ה מעניש כפל מהחטא, (עין ברש"י), ובמצודות (ספ) פירש "כפליים" הכונה על שתי גליות א' גלות בבל, ב' גלות של לאחריו, ואין הכוונה שיקבלו עונש כפול על החטא, אלא כוונת הקרא בכפלים שהלכו ב' פעמים בגלות.

אך מכל מקום עדיין צריך ביאור מדוע אמר הכתוב בלשון 'כפלים' ולא אמר לקחה 'פעמיים', שלקינו בב' גליות, אך לפי המבואר לעיל שמכה שניה הבא אחרי ראשונה כואבת יותר, ואינו רק בגדר הוספה על הראשונה רק משמעות הכאב יותר חזקה ועמוקה, י"ל דלכך אמר 'כפלים' דרצה לבטא גודל העונש והיסורים, דמכה השניה הבא אחר ראשונה הוא מכה כפולה ומכופלת, [ואין הכוונה רק שגליתו פעמיים, רק הקרא בטא גדול הכאב שפעם השניה הוא כפול ומכופל], שאחר שגליתו פעם אחת ושוב גליתו ונתרחקנו מעל אדמתינו בפעם השניה או הרגש הכאב של גלות השניה הוא עצום ונורא עד למאד, ולכך כיון שהעונש היה בתוקף גדול ונודככו ביתר שאת, ראויים וזכאים לגאולה ונחמה בכפלים.

בגמ' (פסות ה') "משלשין בממוון ואין משלשין במכות, כיצד, העידוהו שחייב להכירו מאתים וזו ונמצאו זוממין, משלשין ביניהם. אבל אם העידוהו שהוא חייב מלקות ארבעים ונמצאו זוממין, כל אחד מהם לוקה ארבעים. מנא הני מלי, רבא אמר, בעיני 'כאשר זומם לעשות' וליכא. אי הכי ממוון נמי, ממוון מצטרף, מלקות לא מצטרף.

אך לכאורה עדיין צריך להבין מהו ההבדל בין ממוון למלקות, ומדוע מלקות אינן מצטרפין.

הסברה הפשוטה היא שבממוון מאה זוז הם ממש מוחצית ממאתים, ועל כן כשמשלמים העדים כל אחד מאה זוז, מתקיים "כאשר זומם", שהרי פעמיים מאה זוז הן מאתים זוז. ברם לגבי מלקות, אינה דומה הכאה אחת לשנייה, כי ההכאה השנייה כואבת יותר מהראשונה והשלישית מכאיבה יותר וכן כולן, לפי שהן ניתנות על בשר המוכה, וככל שהבשר מוכה יותר, הרי כל הכאה מכאיבה יותר, ואינה דומה ההכאה הכ' להכאה ה"ט.

אם כן אין הכאה אחת יכולה להחשב חצי מההכאה הקודמת לה, וכיוון שהעדים רצו לחייבו בשקר ל"ט מלקות, לא יתקיים "כאשר זומם" אם כל אחד מהם ילקה מוחצית מהמלקות, כי לא ניתן לחוש את כאב המכות האחרונות, למי שילקה רק את המלקות הראשונות, לפיכך "אין משלשין במכות". כואבת יותר מהראשונה והשלישית מכאיבה יותר וכן כולן, לפי שהן ניתנות על בשר המוכה, וככל שהבשר מוכה יותר, הרי כל הכאה מכאיבה יותר, ואינה דומה ההכאה הכ' להכאה ה"ט.

אם כן אין הכאה אחת יכולה להחשב חצי מההכאה הקודמת לה, וכיוון שהעדים רצו לחייבו בשקר ל"ט מלקות, לא יתקיים "כאשר זומם" אם כל אחד מהם ילקה מוחצית מהמלקות, כי לא ניתן לחוש את כאב המכות האחרונות, למי שילקה רק את המלקות הראשונות, לפיכך "אין משלשין במכות".

*

תנה עון על עונם

לפי זה יתפרש היטב הפסוק בתהלים (סט כא) "חרפה שברה לבי ואנושה... כי אתה אשר הכית רדפו ואל מאכוב חלליך יספרו, תנה עוון על עוונם". לכאורה מהי ההדרגה "תנה עוון על עוונם", מהו הצדק בבקשה זו להוסיף ולהענישם על אשר לא חטאו ולא עויו.

אלא עיקר הגלות הלא היא רצון הבורא יתברך כי "בפשענו שולחנו", היינו נמסרו ישראל בידי הכשדיים כדי

**והסר ממנו ומכל בני ביתי ומכל עמר בית ישראל
כל מיני חולי וכל מיני מרה וכל מיני דלות ועניות ואביונות**

ניצול מדינה של גיהנום

מדברי כ"ק רבינו הגה"ק שליט"א

אצל סיום מסכת חגיגה והתחלת מסכת מכות

אז חלילה ס'איז באשערט אויף א איד
מכות און יסורים, מוז דאס נישט
בפועל, אז מ'זועט לערנען מסכתא מלקות
איז מען אלע מכות אפגעקומען,

און דאס איז די קשר פארוואס תלמידי חכמים איז נישט
אור של גיהנום שולט, ווייל יסורים ממרקין עוונותיו של
אדם, קומט אויס אז מ'לערנט מסכתא מלקות איז דאך
כאילו ס'איז געקומען אויף דעם מענטש אלע מכות,

איז ער דאך שוין אפגעקומען גיהנום
אויף דער וועלט, נו פארוואס זאל זיך
נאך קומען עונש אויף יענע וועלט,
וועגן דעם איז אור של גיהנום נישט שולט.

**הייבט שוין אן מסכת מכות!
וועט איר בעזי"ה זוכה זיין צום סיו"ם הגדול**

קיצור דינים, מבסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

דיני ברכת הנהנין (ב) דיני מיין פירות

נערך ונסדר ע"י הרב יהואל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

מהם מימיהם] ובדעתו לשתות המשקה בשעת אכילת הפרי - אינו מברך על המשקה כלל, אלא נפטר בברכת הפרי כיון שהוא טפל אליו. (כף החיים סי' ר"ב ס"ק ס"ב).

ברכת מציצת פירות

המוצץ המשקה בפיו מתוך הפרי - תלוי בדרך אכילתו, דאם מוצצם בדרך לעיסה, דהיינו שנותנם בפיו ולועסו בשיניו וזורק הקליפה, הרי זה נחשב לאוכל ומברכים בברכת הפרי (דכיון שצריך הוא ללעוס בשיניו דיינין ליה כאוכל).

ואם תופס הפרי בידו מחוץ לפיו ומוצץ ממנו המשקה בדרך שתיה, הרי זה נחשב למשקה, ומברכים ברכת שהכל (בהגה' רעק"א סי' ר"ב ס"ח הביא בשם הפר"ח דהמוצץ פרי מברך העץ ושיעורו בכזית, ובשועה"ר (בסב"ל פ"ו ס"ט) כתב דברכתם שהכל, ובס' כף החיים סי' ר"ב ס"ק ס"ג חילק כ"ל, ומובא להלכה בשו"ת שבת הלוי ח"א סי' ר"ה).

ואם מוצץ ענבים לתוך פיו, שמחזיקו בידו ואינו לועס הפרי ורק סוחט היין הבלוע בתוכם, מברך לפניו בורא פרי העץ, (לפי שכל משקה היוצא מהפירות אין שם פרי עליו וברכתם שהכל, חוץ מהיוצא מהזיתים וענבים (שועה"ר סב"ה"נ פ"ו ט'), אבל אינו מברך בפה"ג כיון שאין לו חשיבות של משקה, וברכה אחרונה אינו מברך כמו שיתבר לקמן).

וכשמכניס לפיו ולועסו בשיניו מברך לאחריה על העץ ועל פרי העץ, כשאוכל מהם שיעור חיוב ברכה אחרונה.

ברכה אחרונה

ולגבי שיעור לחייבו בברכה אחרונה תלוי ג"כ בדרך אכילתו, דאם מכניסם לתוך פיו ולועסם דאז נחשב לאכילה, אזי שיעורו לחייבו בברכה אחרונה היא בכזית (כמו כל האוכלים ששיעורם הוא בכזית).

ואם מחזיק הפרי מחוץ לפיו דאז נחשב למשקה, ושיעורו לחייבו בברכה אחרונה היא ברביעית, אולם כיון דבכדי לחייב ברכה אחרונה במשקין בעינן שישתה הרביעית בבת אחת, אם כן אפילו אם מצץ מהפרי שיעור רביעית לא יבדך ברכה אחרונה, כיון דאי אפשר שימצוץ שיעור רביעית בבת אחת (כף החיים שם).

מיץ פירות היוצא על ידי סחיטה מברך עליו שהכל (ש"ע סי' ר"ב סעי' ח', דכל המשקים היוצאים מהפירות אינם נחשבים למשקה, מפני שהם כזיעה בעלמא, חוץ מהמים היוצאים מזיתים וענבים דנחשבים למשקה, ובטעם הדבר שהם כזיעה בעלמא ואינם דומים למי בישראל ירקות שברכתם כברכת הירק נחלקו הראשונים בזה, דעת הרשב"א (ברכות לח.) מפני שרוב הפירות אין דרכם לעשות מהם משקים, משא"כ ירקות דדרכם לבשלם, ולהרא"ש (שם סי' ח') הטעם הוא מפני שאין נכנס טעם הפרי במים כל כך כשסוחטם).

ואפילו מיני פירות שרובם עומדים לסחיטה, [כגון מיץ תפוזים] מברך שהכל, (מש"ב סי' ר"ה ס"ק י"ד ובשעה"צ ס"ק ב"ד, דתלוי במחלוקת הראשונים דלעיל דלהרשב"א ברכתם בברכת הפרי כיון דדרכם בסחיטה, ולהרא"ש ברכתם שהכל כיון דיוצאים ע"י סחיטה ולא ע"י בישול, ומבואר בש"ע סי' ר"ה ס"ג) דמברך שהכל, ואפשר שמטעם ספק סתם לברך שהכל, דברכת שהכל בוודאי יוצא, ונפק"מ לענין דיעבד, דאם בירך ברכתו הראויה לכאורה יצא, וכן מבואר בשו"ת שבת הלוי (ח"ד סי' ט'). וכ"כ מרן רבינו בעל בתוך משה ז"ל בתשובה (נדפס בירחון עולת החודש) דלשי' הרשב"א אם הי' דרכם של רוב התפוזים שמוחדים לסחיטה לעשות מהם משקה הי' צריך לברך העץ על סחיטתו, אולם כיון דאין הדבר ברור אם הוא כן, ובספק ברכה כזה הדבר ברור שצריך לכתחלה לברך שהכל. וידוע דעת החז"א (סי' ל"ג סק"ה) דסובר דמברך עליהם העץ, והטעם דיתכן שגם הרא"ש מודה שפירות שעיקר דרכם בסחיטה המשקים היוצאים מהם חשיבי כפרי עצמו, ולכן כיון שלהרשב"א וודאי ברכתו העץ ואין הכרח שהרא"ש חולק לכן ברכתם העץ, עי"ש).

ולכן מיין תפוזים, מיין תפוזים, אשכוליות, לימון, מיין גזר - ברכתם שהכל.

ואפילו אם נשאר במיץ חתיכות פרי קטנות גם כן ברכתו שהכל (כיון דכוונת האדם לעשותו לשת' ולא לאכילה ואין בפרי ממשות ודבר חשוב לכן המשקה עיקר, עי' שועה"ר סי' ר"ב סעי' ד' דמשמע כן, ובתשובות והנהגות (ח"ב סי' ק"ט) כתב דהחתיכות בטילות לגבי המשקה).

משקה הנשאר מהפרי

האוכל פרי ותוך כדי אכילתו נסחט מהם המשקה שבתוכם [כגון האוכל אשכולית, אבטיח בכף ונסחט

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרכיבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בוכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת פנחס

מו"ה אורי שווארטץ הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה יצחק אפעל הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

הב' יצחק קליין בי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

מו"ה שלמה זלקא מויזקאף הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה זלמן מענדלאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה אלעזר אלימלך פארגעס הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מו"ה עמרם טירנויער הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה זאב דוב שווארטץ בי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מוה"ר יואל משה פריעדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי פאלאטשעק שליט"א

מוה"ר מאיר וואלף ראכליץ הי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה מאיר מרדכי בודעק הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה ליפא דרענער הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה דוד לייב וויזער הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה אברהם יוסף אקערמאן הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה יודא היימאן בי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה יואל פאלאטשעק הי"ו

המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א

והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הנדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי ארי' לייב בן רבי אשר זי"ע ממיץ
בעל "שאגת אריה" יומא דהילולא כ"ה תמוז (תקנ"ה)

הגה"ק רבי ארי' לייב ממיץ בעל "שאגת אריה" זי"ע נולד לאביו ר' אשר ז"ל בשנת תנ"ה בפלח מינסק ומסופר כי בהיותו ילד קטן הלך לשאול גמרא מאלמנה אחת שהיתה לה ש"ס וביים שלאחריו חזר אליו לשאול גמרא אחר כי נגמר כבר כל המסכתא ביים אחד בגודל חריפותו, והאלמנה לא רצה להשאיל לו כי בזמן מועט יקרע את כל הגמרות והחליט כי ילמוד בעיון ויחזור על כל מסכת בפני עצמו היטב לתקופת מה ואח"כ ישאל עוד גמ' מהאלמנה וככה התגדל לגאון מופלג בעודו בנערותו.

מקודם ה"י ראש ישיבה בעיר מינסק, ואח"כ נתקבל לרב אב"ד בעיר וואלאז'ין, וה"י חי שם חיי עזר ודוחק כי משכורתו ה"י רק ג' זהובים לשבוע, ואשתו הרבנית היתה נאלצת לעזור בפרנסת הבית, והיתה עוזרת בבתי האופים ללוש בעק, וה"י לו רק בגד אחד לחול ולשבת.

בתקופה זו הדפיס את ספרו שאגת אריה והוא מלא ראשי תיבות על פני כולו כי לא הספיק לו די כסף לקנות נייר והוכרח לכתוב ברי"ת, וכך נדפס בדפוס ראשון. כשביקש מאלופי הקהל דשם שיוסיפו לו על משכורתו ולא יכלו למצוא מקור מוצא להוספה זו, החליט לעזוב את רבנותו והתחיל לערוך גלות, ושנים רבות ה"י השאגת ארי' נע ונד עד שנתמנה לרב אב"ד בעיר מיץ שכיהן בה ברבנות רבי אליעזר תלמידו של ר"ת.

בסוף ימיו כבדו מאור עיניו כאשר כותב תלמידו בהסכמה לספר גבורת ארי' ואחר זה שכהן מאור עיניו של בעל השאגת אריה זצ"ל זכיתו עוד לשמש אותו וקריתו לפניו ממש כל חודש כל הש"ס מידי יום ביומו הגמ' בלי רש"י ותוס' ואך לאדכורי בעלמא כי מיד שפתחתי במאמר א' לדבר הוא ה"י אומר להלן בע"פ, וכן בקרותי לפניו בספר אלפס ורמב"ם ורא"ש וטור ושו"ע אך לשון המחבר, וכן ספרי הראשונים שאילתות דרב אחאי והלכות גדולות וסדר קדשים ה"י ממש אצלו כמנוח בקופסא.

השאר אחריו לברכה חיבורו הידוע ספר שאגת ארי' ק"ח תשובות באו"ת, בשם הגדולים כותב על ספרו בזה"ל: "מופת דורינו אשר בספרו שאגת ארי' הראה את עושר כבוד חכמתו ובקיאתו להפליא", גם השאר אחריו ס' טורי אבן על מסכתות ר"ה חגיגה ומגילה שכתבן תלמידו מפיו, וס' גבורת ארי' על מסכתות תענית יומא ומכות, והרבה שנים אחר פטירתו נדפס שו"ת שאגת ארי' החדשות.

גולה וסורה

זכור נדד השאגת ארי' הרבה בגלות ממדינה למדינה לבוש בבגדי עניים וה"י לן בהקדישות ביחד עם האורחי ופרחי ובלילה ה"י לומד לאור הלבנה, פעם בדרך נידודיו הגיע לעיר לעמבערג שכהן בעת ההוא שם ברבנות רבי חיים הכהן ראפאפורט ושבת שם על שבת שובה ולעת הצהרים כשדרש הרב דמתא את דרשתו וה"י השאגת ארי' בין הבאים לשמוע דבריו לבוש בבגדי עניים ובמשך הדרשה ה"י מחייך כמה פעמים ואחר שסיים הרב את דרשתו קרא ואמר דאף דדברי הרב נאים הם אבל אין להם יסוד כי בכמה קושיות יכול לסתור את כל הבנין, ונעשה רעש בכיהמ"ד על הקבצן המחוץף ושימו אותו ראשי הקהילה בצינוק, למחרתו כשהביאו אותו לפני הבי"ד ושאלו האם נכון מה שאמר על דברי הרב אמר להם דאמת הוא והוא יכול לומר לפנייהם קושיותיו וכן עשה והקשה כמה קושיות לסתור הדרשה של הרב, כשמוע הרב הגאון רבי חיים

את דבריו הודה לו ואמר שנזכר שקושיות האלו מובא בס' שאגת ארי' ונשכח ממנו בעת דרשתו, מיד הכריז העני ואמר אני הוא השאגת ארי' ומיד הושיבו הרב על ידו ופייס אותו על שהושיבו בצינוק והזמין אותו לביתו להיות סמוך על שולחנו אבל עוד באותו היום חמק עבר מן העיר והמשיך בדרך נידודו.

רבנותו בעיר מיץ

שנים רבות ה"י השאגת ארי' נע ונד עד שנעשה כבן שבעים בערך והגיע לעיר קעניגסבערג ופגש שם רב העיר רב ארי' לייב עפשטיין בעל ספר הפרדס והתחיל לדבר איתו בד"ת וה"י שניהם מתוכחים בדבר וכל אחד תקיף בדעתו והרב הנוכר קרא ואמר דגם השאגת ארי' סובר כמוהו, ונענה השאגת ארי' כי הוא מכיר היטב את המחבר של השאגת ארי' ולא לכך התכוון, והרגיש הרב שבן שיחו הינו הוא השאגת ארי' בעצמו והזמין אותו לביתו והוא נענה להזמנתו לימים בא להרב

ויראו ממך

מסופר כי פעם אחת נסע בדרך בעגלה סגורה והיא ישב בתוך העגלה מעוטר בטלית ותפילין ועוסק בתורה והתנפלו שורדים על הבעל עגלה ולשמע קול צעקתו הוציא השאגת ארי' את ראשו לראות מה נעשה שם והשורדים בראותם את פניו נבהלו ממנו וברחו לנפשם, ולשאלת הבעל עגלה מדוע נבהלו מפניו ענהו כי הוא הי' לבוש בתפילין של ראש שדרשו חז"ל על זה הפסוק וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך ועל כן בראותם התפילין ברחו לנפשם.

גדולים צדיקים במיתתם

במיץ הי' שם איש עני שהי' משמש את השאגת ארי' שלא ע"מ לקבל פרס וכשבא קיצו של העני למות מסר בנו להשאגת ארי' שיגדלו ויחנכו לתורה וכן עשה השאגת ארי' והי' לומד עם הילד היתום שיעורים כסדרן, ויהי' היום והנה נעלם הילד ולא מצאו עקבותיו והי' לו להשאגת ארי' צער גדול מזה והרבה והפציר בתפלה ונתגלה לו בחזון דהילד הוא בבית תפלתם של הכומרים והוא עומד ליד חלון השמאלית והוא לומד ומתפלל, ושלח השאגת ארי' אחר החייט שהי' תופר את בגדי הניירות של הכורמים וביקש ממני שיציל את הילד ויוציאו משם ויקחהו לעיר אחר והבטיח לו השאגת ארי' שאם יציל את הילד יזכה שיקבר סמוך לו ובתנאי שלא יספר את זה לשום איש עד אשר יהי' קרוב למות, וכן עשה החייט והציל את הילד במס"נ, כשבא קיצו של החייט סיפר כל הנ"ל לאנשי הח"ק והם לא האמינו לדבריו, והחייט נפטר לעולמו והיום ערב שבת היתה והנה פתאים נתקדרו השמים בעבים וירד גשם עז והח"ק קברו בקבר הראשון שמצאו ולא בדקו מרוב מהירות ובהילות, וביום ראשון הבא המה ראו כן תמוהו כי נקבר אצל השאגת ארי' סמוך לו ונתקיים הבטחתו.

בעמח"ס הפרדס הזמנה לכהן ברבנות בעיר מיץ ומסרו להשאגת ארי' שקיבלו ואכן נתמנה לרב ואב"ד בעיר מיץ. יוסף שהשאגת אריה הגיע לעיר מיץ בשבוע של פרשת יגש, ובבואו אל העיר הגיע אליו שמועה שיש בין בעלי הבתים שאין דעתם נוחה ממנו והם מרננים על מינוי זה של רב בא בימים, ביום השבת בעמדו לדרוש בבית הכנסת את דרשתו הראשונה, פתח השאגת ארי' ואמר: בפרשתן אנו מוצאים שבשעה שבא יעקב אבינו למצרים שאלו פרעה "כמה ימי שני חיידך" והשיב לו יעקב "ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי" ולכאורה הלא בעצם הדבר מוקשה ראשית מה לו לפרעה לדעת בן כמה הוא, שנית מפני מה השיב לו יעקב על שאלה שלא נשאל כלל, ומה ראה להוסיף ולומר "מעט ורעים היו ימי שני חיי, אלא משראה פרעה שעם בואו של יעקב למצרים נתברכה הארץ, הנילוס עלה והרעב פסק, היה חושש שמא אין אושר זה שמור לאורך ימים דהלא יעקב זקן ובא בימים, לפיכך שאל למספר שנות חיי, אך יעקב ירד לסוף כוונתה של השאלה, ולפיכך השיב "ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה מעט ורעים" אני נראה זקן מכפי שאני באמת, בסך הכל אני בן מאה ושלושים שנה ומעט הוא "ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי" שהאריכו ימים ממני, ומראה פני זקנים כל כך מפני ש"רעים היו ימי שני חיי" וקפצה עלי הזקנה בלא עת, כן הדבר עמדי - סיים השאגת ארי' - אין אני זקן כפי שאני נראה בעיניכם, הזקנה קפצה עלי מחמת החיים הקשים מאוד שידעתי, שסבלתי דחקות ורדיפות ומחלוקת אין קץ, אבל אני מבטיח לכם שעוד אוסיף לישוב על כס הרבנות למעלה מעשרים שנה, וכך הוה שנסתלק זקן ושבע ימים כבן תשעים שנה ביום כ"ה תמוז תקנ"ה.

גדלותו בתורה

חריפותו וגאונו של השאגת ארי' הי' לשבח בפי כל גדולי הדורות הגר"א העיד עליו שחזר על הרייף אלף פעמים ומסופר שבסוף ימיו עשה סיום הש"ס לפעם האלף, והשואל ומשיב דיבר בשבחו כי הוא גדול כאחד מבעלי התוס' ואמרו עליו כי יכול לעשות סיכום מכל הש"ס בשעה אחת, כשנתקבל לרב בעיר מיץ שאלו הלומדים דשם מראי מקומות של דרשתו הראשונה והשיב להם שברצונו שהם יתנו לו מראי מקומות באיזה סוגיא ידרוש, והם רצו לתתות אותו על קנקנו ובחרו בסוגיא שאין מה לפלפל בה והוא בחריפותו אמר בזה הסוגיא פלפול עמוק לתמיהתם ולמרבה פליאתם.

הלכה כמותו

בוואלוז'ין הי' אחד מתושבי המקום שסבל ממחלת הריאה ורצה לצאת מן העיר ולהתיישב במקום אחר ונתראה אליו אביו בחלום והזהיר אותו כי הוא סבל מסכרה שעל הריאה במכה הסמוכה לדופן והיות שבואלוז'ין נוהגים כהוראת השאגת ארי' שמכשיר סיכרה כזו בבהמה וכל זמן שהוא דר כאן יש לו הזכות לחיות במחלה, משא"כ כאשר יצא למקום אחר ששם מטריפין ריעותא זו אין לו מקום לחיות דשריפה אינה חיה.

לוח ההילולא

י"ט תמוז

- ❖ רבי יהושע מטאמאשוב ב"ר יוסף - תרס"ו
- ❖ רבי אלעזר מלאנצהוט ב"ר שמחה - תרח"צ

כ"ב תמוז

- ❖ רבי שלמה מקארלין ב"ר מאיר - תקני"ב
- ❖ רבי דוד מקאצק ב"ר מנחם מענדל מקאצק - תרל"ב

כ"ג תמוז

- ❖ רבי משה קורדבירו ב"ר יעקב (הרמ"ק) - ש"ל

כ"ה תמוז

- ❖ רבי ארי' לייב ממיץ (שאגת ארי') ב"ר אשר - תקנ"ה
- ❖ רבי מאיר מאפטא ב"ר שמואל (אור לשמים) - תקצ"א

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — עז — בלתי מוגה

יום ג' פרשת ויקהל פקודי תשס"ט לפ"ק

ניחום אבלים אצל בני משפחת שעיהר שיחיו על פטירת אביהם הרב החסיד המפו"ר עזריאל שעיהר ע"ה

ווייל דער קדושת יום טוב האט געוואלט מיזאל איהם לייגן אין אוהל פון ישמח משה, און זיי האבן נישט געוואלט, ווייל דער בית החיים וואו דער ישמח משה ליגט האט דעמאלטס באלאנגט צו די נעלאגן (כשם זה היו נקראים אנשי הקהילה אשר מהם נתפרדו היראים במדינת אונגארן ויסדו קהילות יראים וארמאדאקסין). און זיי זענען געווען בעלי בתים דארט,² און ער איז געווען פון די אנדערע קהילה פון די ארמאדאקסין – ביי די ארמאדאקסין אליין איז געווען צוויי קהילות – האבן זיי געזאגט אז זיי וועלן גיין צום אנדערן בית החיים – רבי

לעיר בעקעש-טשאבא ראה שכבר הודיעו בחוצות העיר כי בשב"ק ידרוש דרשת התעוררות לתושבי העיר, והיה נכון בדעתו כדת מה לעשות, ושלה דילוג רב טעלעגראמע לדודו הגה"ק משינאווא ז"ל בשאלתו אם מותר לו לדרוש בשבת זו, ומכיון שלא הגיע לו תשובה לפני שבת, עשה פשרה ואמר בדרשתו בשב"ק רק דבר הלכה, ואחרי שב"ק הגיע לו טעלעגראמע שלא ידרוש כי בנפשו הדבר, וכמה ימים לאחר מכן נסתלק בפתע פתאום לבית עולמו.

2 הבית החיים שבאוהעל הי' שייך להנעלאגן, לפי שכשפירשו מהם הארמאדאקסין נשאר הכל אצלם, והארמאדאקסין יסדו בתי מדרשות ישיבות וכדומה משלהם, וכן רצו להעמיד בית החיים משלהם כדי שהארמאדאקסין לא יקברו עם הנעלאגן, וכשנפטר רבי משה יוסף הסכימו הנעלאגן שיקבר שם רק בנתאי אחד שלא יחול ה"טיילונג" על הבית החיים, וההבערה ללהב יצאת והי' שם הרבה רבנים זה אומר ככה וזה אומר ככה, והקדושת יום טוב לא היה שם עדיין, עד שבא הרה"ק בעל ערוגות הבושם וצווח ככרוכיה שבושם אופן לא יעשו כרצונם, אלא הטיילונג כולל הכל ויחדשו בית החיים חדש של קהל הארמאדאקסין ושם יניחו את רבי משה יוסף, ונעי' בעיות הבושם פרשת וארא את כל דברי ההספד אשר נשא עליו בעת פטירתו של הרה"ק רבי משה יוסף ז"ל.

השיחה נסתובבה בענין העיכוב בהעברת אביהם הרה"ק ר' עזריאל ז"ל מעיר לאנדאן במדינת ענגלאנד לארצה"ב ובכך נתעכבה קבורתו בכמה ימים והי' להם אז דין אונן אחיו הרה"ק ר' אשר אנשיל שעיהר שליט"א רב דקהל קלעפאן: מ'האט פריער דא געשמעקט, אז אין סיגעט ווען רבי משה יוסף (הגה"ק רבי משה יוסף מייסלבוים ז"ל אבד"ק אוהעל, בן מרן הייטב לב ז"ל) איז אוועק, האט מען אויך נישט געלייגט קיין תפילין אפאר טעג.

רבינו: יא רבי משה יוסף איז אוועק פלוצלינג (כ"ד טבת תרנ"ז) ווען ער איז געווען אונטערוועגנס אין די שטאט בעקעש-טשאבא¹ און מ'האט איהם געפירט קיין אוהעל,

1 מענין פטירתו הפתאומית של הרה"ק רבי משה יוסף ז"ל יוסף כי איזה שבועות קודם לכן ביום י"ב כסלו תרנ"ז בהספידו את הגה"צ רבי נפתלי הכהן שווארץ ז"ל אבד"ק מאד (שו ומי"ט של הגה"ק בעל קול ארי ז"ל) האריך בדברים חמים לבאר כי מיתה פתאומית הוא דבר גדול שאין לו צער כלל ומוטב ממותה ע"י חולי, ומוליהו חזי שגם הוא מת בהמיתה אשר השק בה כאשר נאסף אל עמיו בפתע פתאום כאשר נסע לסיום הש"ס במאקאווא, ובשובו עכבוהו ללון בעיר בעקעש-טשאבא, ולמחרתו כרע ושכב לדאבון לב כל ישראל.

וסיפר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל כי רבי משה יוסף ז"ל פעל גדולות ונצורות והפליא לעשות בדרשותיו הנלהבים בנוגע שפתיו ורבים השיב מעון והחזירם בתשובה שלימה, ודודו הגה"ק משינאווא ז"ל (אחיו התנו הגה"ק רבי דוד מקשאטוב ז"ל) ציוה לו שיפסיק בדרשותיו כי ככה אמרותיו אשר פלחו כליות וגמסו לבבות בני ישראל כמעט שנוטל עי"ז את כח הבחירה מבני אדם ומעורר על עצמו קטרוגים כי הבעל דבר מען שאין הוא יכול למלאות כרע ושכב לדאבון לב כל ישראל.

מנוחת מרן הקדושת יום טוב ז"ל לאחר אריכות ימיו, און דארט האט מען באהאלטן דעם אוהעלער רב.

א' מבנינו: דער עצי חיים ליגט נישט אונטער דעם קדושת יום טוב (מאחוריו של הקדו"ט)?

רבינו: ניין, טאקע וועגן דעם ליגט דער עצי חיים אונטער די רעביצין (אמו הרבנית ע"ה), נעבן דעם אוהעלער רב.³

אין אמת'ן אז מיניט קיין סיגעט זעט מען אז ס'איז א גרויסער אוהל, א לאנגער אוהל, ס'איז באמת דא פלאץ – מ'האט דאס לכתחילה אזוי געמאכט – און דער קדושת יו"ט איז דאך געווען אין אוהל, און האט קיינמאל נישט געקוקט אין אוהל ווי גרויס דאס איז, וועגן דעם האט ער נישט געקענט גלייך וויסן, נאר דעמאלטס איז מען דאס געגאנגען אויסמעסטן.

הררא"א: דער קדושת יום טוב איז געווען דער עלטסטער זון?

רבינו: ניין, דער קאלבסוכער רב (הגה"ק רבי אברהם אהרן ז"ל) איז געווען עלטער מיט צוויי יאר, וומרן הקדושת יום טוב היה הבן השני, דער מעטשער רב (הגה"ק רבי אלי' בצלאל ז"ל) איז געווען דער דריטער, און דער אוהעלער רב (הגה"ק רבי משה יוסף ז"ל) איז געווען דער יונגסטער, דער פערטער זון.

משה יוסף'ס רעביצין ליגט טאקע אינעם נייעם בית החיים – אויף דעם האט דער קדושת יום טוב נישט מסכים געווען, ער האט געזאגט "אז אויב מ'זעט איהם לייגן אין אוהעל נישט אין אוהל פונעם ישמח משה איז דאס א בזיון", האט ער געזאגט מ'זאל איהם ברענגען קיין סיגעט.

מ'האט איהם קודם אריבער געטראגן קיין אוהעל, מ'האט זיך דארט ארום געקריגט היפש לאנג, ערשט נאכדעם האט מען איהם געטראגן קיין סיגעט.

הררא"א: אפילו היינט פון אוהעל קיין סיגעט געדויערט לאנג.

רבינו: היינט געדויערט דער וועג פינעף שעה, דעמאלטס האט דאס געדויערט נאך לענגער, וועגן דעם האט דאס געדויערט אפאר טעג.

דער קדושת יום טוב אליין איז געקומען צו פארן קיין אוהעל, און ער האט זיך געבעטן דארט ביי זיי (אצל קהילת הנעלאגן) און זיי האבן נישט געוואלט נאכגעבן, ער האט געזאגט "שוין צוויי טעג וואס איך לייג נישט קיין תפילין" – כ'האב עס נישט געהערט פונעם טאטן ז"ל, נאר כ'האב עס אזוי געהערט.

א' מבנינו: דער אוהל ביים ישמח משה איז נישט קיין גרויסער אוהל.

רבינו: ער האט אבער געהאט פלאץ, ס'איז נישט געווען קיין פראבלעם דארט מיט קיין פלאץ.

נאכמער – דאס האב איך יא געהערט פונעם טאטן ז"ל – אז ווען דער קדושת יום טוב האט געזעהן אז ער קען נישט פועל'ן ביי זיי אז מ'זאל איהם לייגן אין אוהעל, האט ער אנגעהויבן צו טראכטן וואס ער זאל טוהן, האט ער געוואלט מ'זאל איהם ברענגען קיין סיגעט, האט ער אבער ביי זיך געטראכט, דאס פלאץ וואס איז אונטערן פאטער – דער ייטב לב – איז פאר איהם, וואס וועט זיין אז מ'זעט אויך ברענגען רבי משה יוסף קיין סיגעט.

האט דער זיידע דער עצי חיים – וואס איז דארט געווען – זיך אנגערופן און האט דערציילט פאר'ן פאטער, אז עמיצער האט גע'חלומ'ט מיט אפאר טעג פריער, אז מ'ברענגט דעם אוהעלער רב קיין סיגעט, און מ'האט אויסגעמאסטן און ס'איז דא פלאץ...

האט דער קדושת יום טוב געהייסן מ'זאל גיין אויסמעסטן, און ווען מ'האט אויסגעמאסטן האט מען געזעהן אז ס'איז דא טאקע פלאץ, האט מען אויסגעלאזט א רייע (עבוד מקום

3

ע"י בס' אלה מסעי (עמ' קע"ב) אשר בו מתואר סדר המציבות של האוהל בסיגעט: "האוהל הקדוש ניצב וקיים על מכונו מאז אשר נבנה אחרי פטירת הצדיקים, והאוהל גדול וארוך, ובתוכו שלשה טורי אבן, השורה הראשונה אצל הפתח היא בת שתי מציבות, ושמה משכן כבוד מרן הייטב לב (נסתלק ו' אלול תרמ"ג), ולשמאלו ספונה מחברתו הרבנית הצדיקת מרת רחל (בת הגה"ק רב משה דוד אשכנזי מטאלטשאווא נסתלק כ' תשרי תרמ"ט), הטור השני היא בת שלשה מציבות, הראשון לאחורי הייטב לב הוא מצבת קבורת מרן הקדושת יום טוב (נסתלק כ"ט שבט תרס"ד), ולשמאלו ספונה מחברתו הרבנית הצדיקת מרת חנה (בת הגה"ק רבי יואל אשכנזי מלאטשוב, נסתלק ו' ניסן תרע"ד), ולשמאלה מנוחת הרבנית הצדיקת מרת רחל (בת מרן רביה"ק בעל דברי יואל, ואשת הגה"צ ר' יקותיאל יהודה הי"ד אבד"ק סיגעט, נסתלק ר"ח ניסן תרצ"א), ומאחוריהם הוא השורה השלישית ובה ארבעה מילואי אבן, הראשון לאחורי הקדושת יום טוב, היא מקום מנוחת הגה"ק רבי משה יוסף אבד"ק אוהעל (בן מרן הייטב לב, נסתלק כ"ד טבת תרנ"ו), ולשמאלו הוא משכן כבוד מרן העצי חיים (נסתלק ו' שבט תרפ"ו), ולשמאלו ספונה מחברתו הרבנית הצדיקת ברכה סימא (בת הגה"ק רבי שלום אליעזר מדאנפערט, נסתלק ה' ניסן תרפ"ו), ולאחר קברה יש הפסק, וסמוך להכותל ממש מונח הגה"צ רבי ברכיה אבד"ק אוהעל (בן רבי משה יוסף, חתן הה"ק מור"צ א' ממלאשוב, נסתלק על אם הדרך בעיר מדאנפעסט, ט"ז סיון תרע"ה, והובא לקברות אבותיו בסיוע).

נאכטער, ער איז געפארן צו די לוי'ה, און ער איז שוין נישט אנגעקומען צו די לוי'ה, אויפן וועג האט ער געזעהן אז ער האט שוין פארשפעטיגט, און מענטשן קומען שוין אהיים, האט ער זיך אויסגעדרייט און איז אהיים געפארן, און איז שוין נישט אריינגעפארן אין צאנז.

א' הנוכחים: ער האט געזאגט ער ווייסט נישט ווי אזוי ס'איז ליכטיג (האך האיר השמש אהרי פמרת הרה"ק מצאנז).

מיטן שינאווער רב האט ער זיך יא געטראפן?

רבינו: יא,⁵ ער איז אויך געפארן אויף א שבת קיין שינאווא, דער מנהג איז געווען אין צאנז, אזוי אויך אין סיגעט – נישט איבעראל איז אזוי געווען – אבער דארט איז אזוי געווען, אז פרייטיג צונאכטס האט דער רב געגעסן מיט אלע געסט ביים מיט, און דער קדושת יום טוב האט אויך געגעסן ביים מיט שינאווער רב, אבער קידוש האט קיינער נישט געמאכט, נאר דער רב אליין, און אלע האבן יוצא געווען, אבער דעמאלטס נאך קידוש האט דער שינאווער רב געזאגט "סיגומער רב מאכט קידוש", זאגט דער קדושת יום טוב "כ'האב איניזן געהאט יוצא צו זיין".

זאגט דער שינאווער רב "איך האב איניזענען געהאט נישט מוציא צו זיין", האט זיך דער קדושת יו"ט אויפגעשטעלט און געמוזט מאכן קידוש, וועגן דעם איז ער שוין מער נישט געפארן קיין שינאווא! ער האט געזאגט "אין צאנז האב איך מיך קיינמאל נישט אראפגעזעצט ביים מיט, מ'קומט צו א רבי'ן דארף מען האבן התבטלות, אז מ'מאכט א עסק פון מיר קען איך מער נישט פארן".

א' מבניו: דער עצי חיים איז אסאך געפארן קיין שינאווא.

רבינו: אסאך מאל? עמליכע מאל איז ער געווען אין שינאווא (הגה"ק משינאווא ז"ל נסתלק ביום ו' שבת שנת תרנ"ט בעת

שמרון העצי חיים היה כבן י"ט שנה).

5

עי' בס' מקור חיים (אות רצ"ט) שהרה"ק משינאווא שהה במרחץ קרעניץ ביהד עם הקדושת יו"ט, ובליל שב"ק בעת עריכת השולחן שפירש מה שאנו מתפללין בתפילת ויהא רעוא ויתהב לנא מוזנא ופרנסתא מבתא בלי צרה ועקתא וכו' הדכוונה הוא על הצדיקים הפועלים ישועות בקרב הארץ וניזונים מהפדיונות של האנשים הבאים להתדפק על דלתותם, ע"כ מבקשים שהקב"ה יזימן להם פרנסה מבלי צרה ועקתין.

ועי' בס' נפלאים מעשיך (עמ' קמ"ה) עוד עובדא שהיה להרה"ק משינאווא עם הקדושת יו"ט בשעת עריכת השולחן, עיי"ש.

דאס האב איך אויך געהערט פונעם טאטן ז"ל, אז דער זיידע דער עצי חיים איז געווען א גרויסער חסיד פונעם אוהעלער רב, און האט זיך אויסגעדרוקט "מיט וואס איז ער געווען א חסיד פון אוהעלער רב, אז ווען ס'איז געווען די יארצייט איז ער ארויס אויפן בית החיים".

דאס איז געווען גאר א גרויסער זאך, ווייל ביי די מוטער'ס יארצייט (הרבנית הצדיקת חנה ע"ה, בת הגה"ק רבי יואל אשכנזי ז"ל אבד"ק זלמטשוב) איז ער נישט ארויסגעגאנגען אויפן בית החיים.

א' מבניו: וועגן חודש ניסן? (כי היא נפטרה ו' ניסן תרע"ד).

רבינו: מ'קען זאגן וועגן חודש ניסן, אבער דער אמת איז, אז ביים זיידן איז געווען יעדע זאך אויסגערעכנט, א שפאן איז געווען אויסגערעכנט, א גאנץ יאר איז ער נישט געגאנגען אויפן בית החיים, נאר צו די יארצייטן.⁴

א' מבניו: ערב ראש חודש אויך נישט?

רבינו: נאר צו די יארצייט איז ער געגאנגען.

א' מבניו: ער פלעגט פאר'ן יעדעס יאר קיין אוהעל צום יארצייט (מק"ץ מרן הישמה משה)?

רבינו: יא, ער פלעגט זיין יעדעס יאר א שבת אין אוהעל בשעת די יארצייט.

א' מבניו: קיין ליווענסק איז מען דעמאלטס געפארן?

רבינו: ניין.

דער קדושת יום טוב איז דאך געווען א צאנזער חסיד, און איז קיינמאל נישט געפארן צו די יארצייט, "ער קען נישט אריינפארן קיין צאנז אז דער רב איז נישטא".

4

עי' בס' אלה מסעי, במדור הליכות מלכי בקדוש (עמ' כ"ט, אות י"ב) שרבותינו הקדושים לא הרבו לצאת על ציון קברות אבותיהם ורבותיהם רק ביומא דהילולא או לצורך בקשת רחמים על דבר מיוחד, וסיפר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל, שכאשר בא דודו מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל לסיגוט, לא ראהו אף פעם יוצא למקום מנוחת אבותיו חוץ מביום ההילולא, עיי"ש.

[ועי' במג"א סי' תקנ"ט שהביא בשם כתבי האר"י שלא לילך על הקברות בפרט מי שלא תיקן פגמי נפשו סכנה גדולה היא, עיי"ש, והאריך בזה מרן רבינו ז"ל בקו' על הגאולה ועל התמורה (סי' קמ), עיי"ש בנועם אמריו. ופע"א תחת אחד השיחים כשידיבר מרן רבינו בעל ברך משה מענין זה, אמר שמי שמרגיש בנפשו שההליכה לקבר הצדיק מעורר לבו לתשובה שפיר דמי, אלא שיפשפש במעשיו מקודם וילך להציון בתבירו דלכא ובהתעוררות תשובה], עיי"ש.

ונסתובבה השיחה מענין צאצאי מרן הקדושת ירש ז"ל

הררא"א: דער קדושת יום טוב האט געהאט א צווילינג, צוויי מעכטער.

רבינו: יא, איינע האט געהייסן שרה (שהיתה בזיוור אשת הרה"צ ר' שלום מפניקלא ז"ל, נכד מרן הק' מצאנו ז"ל, ובזיוור"ש נישאת לכ"ק הגה"צ רבי דוד שפירא ז"ל אבד"ק ביקאווסק, נכד הגה"ק בעל בני יששכר ז"ל) און איינע האט געהייסן אסתר (שהיתה אשת כ"ק הגה"צ רבי חנוך העניך מסאסוב וקערעצקא, נכד הרה"ק מאלעסק ז"ל חתן הגה"ק השר שלום מבעלזא ז"ל), זיי האבן זייער ענליך אויסגעזעהן, ער האט זיי נישט דערקענט.

קודם האט חתונה געהאט די טאכטער שרה, זי איז געווען עלטער, און דער קדושת יום טוב האט געזאגט פאר די טאטער אסתר זי זאל רופן די כלה ווייל ער וויל בענטשן די כלה, איז זי ארויסגעגאנגען און זי איז צוריק אריינגעקומען, און זי האט זיך געשמעלט אלס די כלה, און דער קדושת יו"ט האט איר געבענטשט.

ווען ער האט געענדיגט איר צו בענטשן, רופט זי זיך אן "יעצט גיי איך אריינרופן די שוועסטער די כלה..."

דער זיידע איז געווארן איבעראשט און איז שטיין געבליבן, און האט איר געפרעגט "וואס איז דאס?" האט זי געזאגט "קודם האב איך געוואלט אריינכאפן א ברכה, די שוועסטער וועט עקסטער באקומען א ברכה".

הררא"א: איך האב דאס געהערט פונעם טאטן (מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל), ווען כ"האב איהם געפרעגט צי אין סיגעט האבן די מיידלעך געצינדן ליכט פאר די חתונה, און כ"האב געזאגט אז ס'איז דא א מימרא אז מ'האט געצינדן, האט ער מיר געזאגט אז ער האט א ראיה אז מ'האט נישט געצינדן, ווייל דעמאלטס האט דער קדושת יום טוב געזאגט פאר די כלה אז דעם ערשטן שבת וואס זי צינדט ליכט זאל זי מאכן א שהחינו, האט ער געזאגט "במילא האב איך א ראיה אז מ'האט נישט געצינדן", אזוי האט ער מיר פארציילט.⁶

6

בסידור העיב"ץ (דף קל"ו: את ל"ב) כתב בדפנעם הראשונה שמקיימין המצוה של הדלקת הנר מברכין שהחינו, וכמו בכל המצוות, כמ"ש במור וקציעה (ס' ר"ב) דבכל מצוה שבא לפרקים מברכים שהחינו, עיי"ש. וכ"כ בשו"ת תורת יקותיאל (ס' ס) וסומן על דברי החתם סופר (שו"ת א"ח ס' נ"ה) לענין ברכת שהחינו במבילה ראשונה שמברכין היכא

א' מבניו: דער קדושת יום טוב האט אויך געהאט א איידעם רבי ניסן.

רבינו: רבי ניסן איז געווען רבי משה יוסף'ס א זוהן, און ער האט חתונה געהאט מיט א אנדערע טאכטער (הרבנית מרת העסא ע"ה), ער איז נישט געזונט געווען און איז אוועק גונג, פאר'ן אוועקגיין האט ער איר געגעבן א גט אז מ'זאל איר נישט דארפן געבן הליצה (בזיוור"ש נישאת להגה"צ רבי חיים מאיר יחיאל מריינשוין ז"ל נכד הרה"ק בעל אמרי נועם מדויקוב ז"ל).

וחזרו לדבר מענין נסיעה לקברות הצדיקים

הררא"א: דער צאנזער רב איז געפארן קיין קאלוב.

רבינו: אזוי, דאס האב איך געהערט אז ער האט געוואלט ווערן רב אין קאלוב, אבער כ'האב קיינמאל נישט געהערט אז דער צאנזער רב איז געווען אויף די יארצייט אין קאלוב.

דער הייליגער דברי חיים האט געהאט השתקקות מ'זאל איהם אויפנעמען אויף רב אין קאלוב, ער האט געזאגט אז עם וואלט אים שטארק צונויף געקומען צו עבדות ה' (והי' רגיל לומר שהרה"ק מקאלוב מיהר את איירה של העיר וגם על מרחק מסוים סביבות העיר קאלוב מרגישים את קדושתה).

דעמאלטס איז נאך געווען דער ראש הקהל רבי יעקב פיש ז"ל, און ער האט נישט מסכים געווען.

רבי יעקב פיש איז געווען א גרויסער עושר, און ער האט געהאט א ברכה אויף אריכות ימים פונעם בעל שם הקדוש. ער איז אלט געווען ביי די פטירה איבער הונדערט יאר.⁷

7

דנהוג עיי"ש, אמנם עי' בש"ך (י"ד סי' כ"ה סק"ה) שרבו הפוסקים דאין מברכין שהחינו על עשיית מצוה בפנעם הראשונה, שכל שאין זמן המצוה קבוע מזמן לזמן אין לברך שהחינו, ועי' עוד מש"כ בתשובה מאהבה (ח"ב סי' רל"ט).

עי' בס' י"ג אורות (ח"א, עמ' קפ"א) כי פעם בא רבי יעקב פיש ז"ל לצאנו בהיותו בן מאה ותשע שנים, ואמר הגה"ק מצאנו: "אם יאריך ה' את ימי כשנות רבי יעקב פיש, נוכח לקבל פני משיח צדקינו", ואמר הגה"ק משינאווא דמות אביו הי' דכאשר תחשוב ק"ט שנה מעת לידת הגה"ק מצאנו בשנת תקנ"ז יעלה בדיוק לשנת תרס"ו, כי לפי השבועה היה שנה זו שנת סתר"ו יושר עת רצון ופקידה לזה, (ועי' בס' אור הגנוי (מורה"ק רבי יודה לייב הכהן מאפילי ז"ל) פרשת ויחי, ועי' בס' פי צדק דף קפ"ה ליקוט מספרי קודש בענין זה, ועי' בלילוינו לחג הפסח תשס"ז שהארבנו בענין זה) ורמז מצא בזמירות האר"י ז"ל לליל שב"ק שאנו אומרים "בזיו"ן תתקמר", היינו שבשנה שיש בה רק וו"ן שהוא שנת שש מאות ששים ושש (תרס"ו), יתגלה כבוד מלכותו יתברך, (והוסיף הרה"ק משינאווא "הגם שהם [אחיו הק'] סוברים שאבי נולד לפני כן, אך ל' ידוע יותר מהם, נמצא שאבי החזיק את שנת תרס"ו לעת פקידה).

רבינו: אמאל איז נישט געווען אזוי שירות מצויות ווי היינט, ס'איז פשוט נישט געווען קיין געלט.

דער תפארת שלמה איז אסאך געפארן קיין ליעזנסק, חודש אלול איז ער אפגעזעצן אין ליעזנסק, ער איז נישט געגאנגען אויפן ציון, ווייל ער איז געווען א כהן, ער איז אבער געפארן ער זאל זיין אין די שטאט.

ער האט אויך געלאזט איבערבויען דעם אוהל, ס'איז געווען שוואך און ער האט דאס איבער געבויט, ער איז געווען שטארק פארקאכט מיט ליעזנסק.¹⁰

וקם רבינו ואמר: המקם ינהם וכו'

10

ענין נסיעתו של התפארת שלמה לליעזנסק כמעט בכל שנה הי' ענין נורא ופלא אצל כל העולם, והי' מרעיש מאוד בנסיעתו זאת ואף שהי' כהן ולא הי' יכול לילך על הציון ממש אעפ"כ הי' לו מקום מיוחד שם מהוץ לבית החיים אצל אילן העומד כנגד החלון של האהל ושם העמידו לו ופרשו לו ג' מחיצות בינו ובין העם ושולחן וכסא, ומחיצה הרביעית היתה פתוחה כנגד החלון וישב ולמד שם, וכל העולם פרו שמש באימה ופחד ובעת שסיים לימודו באו כולם בפתקאות ושתו יי"ש לחיים ושם הראה נפלאות ומופתים ופעל ישועות עד להפליא, ועשה שם תיקון גדול שתיקן מחיצות האהל בחומות בנין וגג, ותיקן שידליקו בפנים נר תמיד ועד היום הזה כן המנהג, ומאז התחילו לנסוע מכל מדינות גאליציע על ציון הג"ל בקביעות, ואמר בה"ל: "ברוך השם אז מיר האבן דערהויבן דעם כבוד פון רבין ר' אלימלך'ל, ופ"א אמר שהוקן הזה שכח לגמרי מאתנו בעולמות העליונים, וב"ה שהוכרנו אותו קצת שיוכר אותנו, מיר האבן איהם אביסל דערמאנט און אונז".

ועי' בס' י"ג אורות (ח"ב עמ' ס) כי פעם אחת כאשר נסע התפארת שלמה לליעזנסק עבר דרך העיר קראקא, ואמר שהמתנגדים מעיר קראקא, בוודאי יתמהו למה אינו הולך על קברם של הצדיקים השומנים בקראקא, אלא - אמר - שצדיק אחר הסתלקותו אין לו שייכות לעוה"ז, חוץ הרבי ר' אלימלך שזיכך עצמו שגם אחר הסתלקותו יהי בתוכנו,

ועי' שם עוד בשם הרה"ק בעל דברי שמה מצעישנוב ז"ל שאמר בסגנון זה, שאין מזה לנסוע לקברי צדיקים, כי נשמת הצדיקים אינם יורדים לעלמא הדין במשך כל השנה חוץ ביומא דהילולא שלהם, מה שאין כן לציונם של הרה"א והגה"ק מצאנז זי"ע טוב לנסוע גם במשך השנה, כי פעלו שיהי' להם שייכות עם עולם הזה בכל זמן ועידן.

ואגב יש לציין מוש"כ בס' אביר הרועים, כי פע"א בל"ג בעומר כשישב האגון בעל "אבני נזר" ז"ל בסעודה לכבוד הילולא דרשב"י, בעת שולחנה הטהור, אמר הגם שיש צדיקים שזכו להוביל גופם מאן לארץ ישראל, אבל גופו הטהור של הרבי ר' אלימלך עדיין הוא פה בחו"ל, ואמר עוד מי שיועד סוד שמחת הילולא דרשב"י יותר משאר תנאים, יודע גם הטעם, מודוע דוקא גופו של הרב אלימלך זי"ע נשאר בחו"ל.

דער נאסאדער רב האט געזאגט אויף דעם וואס מ'האט נישט געוואלט אויפנעמען דעם דברי חיים אלס רב אין קאלוב "אונגארישע נערנים, ווען דער הייליגער רב קומט ווען קיין קאלוב, וואלט ווען דער שינאווער רב געווען רב אין בעסערמין, און דער גארליצער רב וואלט געווען רב אין נאנאש, און דער קשאנאב'ער רב וואלט געווען רב אין א דריטע אונגארישע שטאט, וואס פארא פנים וואלט ווען אונגארן געהאט".

א' מבניו: דער רבי (מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל) האט פארציילט אז ער איז געפארן קיין צאנז.

רבינו: יא, דער זיידע רבי שלום אליעזר איז געפארן, האט ער איהם מיט גענומען צו די יארצייט כ"ה ניסן.⁸

הרה"א: רבי איציקל פון אנטווערפן (כ"ק הגה"צ רבי משה יצחק געוירצמאן מפשעווארסק ז"ל) איז אויך נאר איינמאל געווען אין ליעזנסק.⁹

א' מבניו: אויך רבי יאנקעלע (התנו כ"ק הגה"צ רבי יעקב לייזער מפשעווארסק ז"ל) איז נאר איינמאל אדער צוויי מאל געפארן.

8

בס' אלה מסעי (עמ' קלג) מובא מה שסיפר רבינו בעל ברך משה זי"ע כי זקינו הרה"ק רבי שלום אליעזר זי"ע לקחו פעם בנסיעתו לצאנז על היומא דהילולא, ואז זכה להכיר את כל הצדיקים מביט צאנז, אשר עד אז לא הודגמן לו להכירם ממות ריהוק המקום, ופגש את הגה"ק רבי יצחק ישעי' מטשעוויב זי"ע בנו הצעיר של מרן הדברי חיים מצאנז זי"ע, ואת הגה"ק רבי אלעזר מאושפיצין התנו של מרן הדברי חיים, הגה"ק רבי חנה האלבערשטאם מקאלאשיץ זצ"ל, הגה"ק מסטראפקוב, הגה"ק רבי בן ציון האלבערשטאם מביאבוב זצ"ל בעל הקדושת ציון, הגה"ק רבי לייבוש האלבערשטאם זצ"ל אב"ד צאנז בנו של הרה"ק מקרייז-צאנז זצ"ל בנו של מרן הדברי חיים זי"ע, הגה"ק רבי סיני מומיגוראד זצ"ל, הגה"ק רבי אלישע מנארליץ זצ"ל, בני הגה"ק רבי ברוך מנארליץ זי"ע, ועוד שאר צדיקים נכדי מרן הדברי חיים זי"ע. (עי' עוד באריכות בס' ורשה ה' רועה ח"א עמ' שכ"ג).

ומן הראוי לציין מה שהזכיר רבינו ז"ל את ביקורו בצאנז בדב"ק (מובא בס' אבני שוהם כ"א כסלו דף צ"ח) 'ידוע כמה הרעיש הגה"ק מצעישנוב זי"ע בשעתו תבל ומלואה ולא נה ולא שקט מלהרעיע על החורבן שעלולה הציונות להביא על בית ישראל, ובעצמו זכית לדבר בענין זה עם הגה"ק רבי חנה האלבערשטאם זצ"ל הי"ד מקאלאשיץ, ועם דודי האדמו"ר רבי בן ציון מביאבוב זצ"ל אשר דברו בקדשם במרירות גדולה נגד כת הציונות".

9

כידוע שהגה"ק רבי איציקל היה ממעט בנסיעות לקברי צדיקים, ופע"א התבטא בדרך צחות: 'עך בין נישט קיין 'ציוניסט'.

התאחדות אברכים ד'חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

שיר המעלות לשלמ"ה

הן והסד יתן אלוקינו, ברכת מז"ט תטופנה שפתותינו, מריחוק מקום וקירוב לבינו, לידידנו החשוב משמש בקודש
י' ימינו ואיש אמונו של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א לבוא בעזרתו בעזר וסעד לשאת משא הקודש בפרט ובכלל
י' דיו רב לו בעזר ובסיוע בהתמסרות רבה ועצומה ליכות את הרבים בשיחות קודש שעלו על שולחן מלכימ
מן שמיא קא זכה להרוות את צמאון אנ"ש די בכל אתר בהני מילי מעליותא ומן הבאר ההוא ישקו עדרי עדרה
ח"י"ם שיש בו תורה ויראת שמים, ח"ב טובא בתורה וחסידות, שמו מהללים נערץ ומוכתר בחכמת שלמ"ה

ה"ה ידידנו החשוב ברוך הכשרונות ואיש האשכולות
מסור בלונ"ח למוסדותינו ולקהילתנו

הרה"ח ר' חיים שלמה פישער שליט"א

משב"ק נאמן ומסור אצל כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

**לרגל השמחה השרויה בביתו, רון שיר ושבח על שפתו,
בהולדת הבת שתחי' למזל טוב**

וצרופה בזה ברכתנו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שמשמחה זו יושפע לו רב ברכות ושובע שמחות, ורב
תענוג ונחת, וישכיל ויעליח בעבודת הקודש בהרמת קרן התורה והחסידות מעלה מעלה, במעשי ידיו הברוכים
המפורסמים לשם ולתהילה, ועוד רבות בשנים יזכה לעמוד לימין קדשו של מרן רבינו שליט"א ולהרוות צמאון עם
סגולה, ובשכר זאת יזכהו קל נורא עליה, שיתאחדו על שולחנו תורה וגדולה, עד כי יבוא שילה, בב"א.

החותמים למען שמו באהבה ובהודאה

מערכת "קול התאחדותינו"

שע"י התאחדות האברכים ד'סאטמאר קרית יואל בני ברק יצ"ו

דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת חקת-בלק שנת תשס"ט לפ"ק בקרית יואל יע"א

אל עדותיך, אמר דוד רבונו של עולם בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מוליכות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות. והקושיא מפורסמת היאך יתכן שהיה דוד המלך מבקש לילך בכל יום ויום למקומות שונים אשר לא לה' המה. אמנם לפי דרכינו יש לומר כי דוד המלך בגודל ענוותנותו חשב בנפשו לפי גודל מדריגתו שלא יצא ידי חובתו כלפי שמיא, וע"ד שכתב בספה"ק נועם אלימלך (באגרת הקודש הנדפס בסופו) על מאמר חז"ל (ברכות לז:) במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם, הכוונה על הצדיק העובד ה' באהבה ומדקדק על עצמו כחוט השערה, ועושה תשובה בכל רגע על כל נדנדוד קל של עבירה, ובמקום הצדיק הזה שהוא נקרא בע"ל תשובה, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, היינו צדיקים שאין מרגישים בחטא קל לעשות תשובה בכל רגע, אינם יכולים לעמוד במחיצת הצדיק שהוא בעל תשובה, עכ"ד. ודוד המלך היה במדריגה זו שהיה תמיד מדקדק על עצמו בכל מעשיו, ועל כן בכל יום ויום כאשר נתעורר לתשובה חשב למקום פלוני אני הולך ולבית דירה פלונית אני הולך, כדי שיוכל לעשות תשובה באותו מקום על מה שלא עבד את בוראו כראוי, אבל ורגלי מוליכות אותו לבית המדרש, כי חסד עשה ה' עמו שכל המקומות אשר לפי דעתו לא יצא שם ידי חובתו כלפי שמיא, ולפי ערכו הרמה היה איזה פגם ורצה לשוב עליהם, כולם נאספו ובאו לבית מדרשו, ועל כן ורגלי מוליכות אותי לביהמ"ד, כי כל המקומות נזדמנו אליו בבית המדרש, וזכה לתקנם באותו מקום בהיותו בבית המדרש, ולא הוצרך לנדד ממקום למקום, כי זהו סגולת התורה שמאסף כל המקומות למקומו ואינו צריך לילך למקום ההוא.

ובדרך זה יש לפרש הכתוב בר"פ דברים, אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו, פירש"י לא הביט הקב"ה און שביעקב, שכשהו עוברין על דבריו אינו מדקדק אחריהם להתבונן באוניות שלהן ובעמלן שהן עוברין על דתו. וצריך ביאור היאך אמר שהשי"ת אינו מדקדק אחריהן כשהן עוברין על דתו, הלא אמרו חז"ל (בבא קמא ג.) כל האומר הקב"ה ותרן יותרו חייו.

ב) אל מוציאם ממצרים כתועפות ראם לו, ופירש"י אתה אמרת עם יצא ממצרים, לא יצא מעצמו אלא האלהים הוציאם, כתועפת ראם, אומר אני שהוא לשון ועוף יעופף המעופף ברומ וגובה.

ואפ"ל על פי מה דמתאמרא משמיה דהגה"ק מהרי"ד מבעלזא לפרש הכתובים (שמות יד ט) ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם ויראו מאוד ויצעקו בני ישראל אל ה', וביאר על פי מה שאמר הגה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע על הפסוק (שמות יג ט) ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, כי אמר אלהים פן ינחם העם, פ"ן ינחמו ממעשיהם הרשעים לעשות תשובה באמת, בראותם מלחמה, היינו מלחמת היצר, וכדי שתהא התשובה בשלימות ושובו מצרימה, כי התשובה צריכה להיות באותו מקום שחטאו כדאיתא בגמרא (יומא פו), אבל הקב"ה לא רצה שישבו עוד למקום טומאה זו, עכ"ד. וזה שאמר ופרעה הקריב, ואיתא במדרש (שמור פכ"א ס"ה) שהקריב את ישראל לתשובה. וכשראה הקב"ה גודל תשוקתם לשוב תשובה אמיתית, עד שבשביל כך רצונם לשוב למצרים כדי שתהא התשובה באותו מקום, הביא הקב"ה את ארץ מצרים לשם, וזהו והנה מצרים נוסע אחריהם, שנעקר כל ארץ מצרים אחריהם, ויצעקו בני ישראל אל ה', שעשו תשובה כראוי, עכ"ד.

ועל פי זה אמרתי לפרש מה דאיתא במדרש רבה (פליה ס"א) הה"ד (תהלים קיט נט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי

לעורר לתשובה, אמנם איך אפשר לזכות שיהיה התשובה בשלימות באותו מקום שחטאו. ויתכן לומר שבראש השנה הקב"ה מצרף מה שיעשו ישראל בחג הסוכות תשובה בשלימות באותו מקום. (ועד"ו אמר הרה"ק מהרי"ד מבבלא לגבי תשובה מאהבה). וזה אפ"ל בביאור המדרש תקעו בחודש שופר, להתעורר לתשובה וחשוב כתשובה בשלימות, והטעם כי הוא חודש שיש בו חג הסוכות, הוא חג האסיף שמאסף כל המקומות, ועל כן כבר בראש השנה הקב"ה מקבל התשובה על מה שבחג הסוכות יוגמר שלימות התשובה באותו מקום, ואינם צריכים להיות נידי ממקומם.

ובזה יתבאר הכתוב לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, כי על ידי שעושים תשובה ומתקנים החטא ושב ורפא לו, והרי הקב"ה הוא חנון המרבה לסלוח, ומפרש איך באו לתשובה בשלימות שלא נשאר אף רושם קל מהעבירה, הלא שלימות התשובה הוא שיהיה באותו מקום, לזה אמר ה' אלהיו עמו, רמז על התורה הקדושה אשר כולו שמותיו של הקב"ה הם (זוה"ק האיניו רח"צ), גם הכוונה ע"ד שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"ו) שהעוסק בתורה שכינה שרויה אצלו, וכיון דה' אלהיו עמו הרי יש לו סגולת התורה שיבואו כל המקומות אליו ויתקנם במקומו. ולזה סיים ואומר ותועת מלך בו, רמז על תקיעת שופר בראש השנה שגם אז אנו רואים שהקב"ה מקבל תשובת בני ישראל אף שאינם חוזרים למקום החטא, אלא המקומות באו אל מקומם, וגם באופן זה הקב"ה מקבלהו ברחמים וברצון. וממשיך עוד ואמר אל מוציאם ממצרים כתועפות ראם לו, ופירש"י לשון עוף יעופף, רמז על יציאת מצרים שאז בא ארץ מצרים לעוף באויר אחרי בני ישראל, והיה תשובה באותו מקום שהוא מדריגה הגבוהה של תשובה.

ובלכתיו בדרך זה יש לפרש מה דאיתא במס' בבא בתרא (דף עה) אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, מאי דכתיב על כן יאמרו המושלים בואו חשבון, המושלים אלו המושלים ביצרם, בואו חשבון בואו ונחשוב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסידה, תבנה ותכוון, אם אתה עושה כן תבנה בעולם הזה ותכוון לעולם הבא. ולפי דרכינו יש לפרש על כן יאמרו המושלים, אלו המושלים ביצרם, שהם אומרים בואו חשבון, בואו ונחשוב חשבוננו של

במדבר בערבה, ופירש"י לא במדבר היו אלא בערבות מואב אלא בשביל מה שהכעיסוהו במדבר. אמנם לפי דרכינו יש לפרש דאך מקרא יוצא מידי פשוטו, דאף שהיה משה רבינו בערבות מואב עת הוכיח את ישראל לתשובה על מה שחטאו במדבר ובשאר מקומות, מכל מקום ברוב קדושתו פעל ועשה שכל אותן המקומות שחטאו בהם באו מאליהם לערבות מואב, כי על ידי הדברי תוכחה של משה רבינו באו בני ישראל לתשובה בשלימות גמור, ועם כל זה לא היו צריכים לחזור לכל אותן המקומות, אלא כולם באו לערבות מואב, ונמצא דהיה תשובה באותו מקום ממש, ואם כן הדרש שדרש רש"י עם הפשט בחדא אזלי, שהוכיחם על מה שחטאו במדבר ובאמת היו גם כן במדבר בערבה וכו'. והנה משה רבינו פעל דבר זה על ידי כח התורה, וכמו שנתבאר סגולת התורה להביא כל המקומות אל מקומו, ולזה סיפר הכתוב בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר, ועל ידי כח התורה הביא את כל המקומות לערבות מואב, ועל ידי זה זכו בני ישראל לעשות תשובה בשלימות ולתקן לגמרי כל כתמי החטא.

וכבר היה אמרינו לפרש מה שאומרים (ביה"ר קודם כניסה לסוכה) ובזכות צאתי מביתי החוצה דרך מצותיך ארצה יחשב לי כאילו הרחקתי נדוד, דהנה בחג הסוכות הוא זמן תשובה מאהבה, אכן אם עושים תשובה מאהבה הרי צריך להיות בשלימות והיו צריכים לילך לאלו המקומות שחטאו ולעשות תשובה באותו מקום, אמנם חסד עשה הקב"ה לבני ישראל שבחג הסוכות מתאספים המקומות לתוך הסוכה, ועל ידי זה יכולים לשוב בתשובה באותו מקום, ועל זה רמז הכתוב (דברים טו יג) חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך ומיקבך, כי חג הסוכות הוא חג האסיף, שהקב"ה מאסף כל המקומות שבניקל יוכלו לעשות תשובה באותו מקום. וזה שאנו אומרים בזכות צאתי מביתי החוצה יחשב כאלו הרחקתי נדוד, כי כאשר נכנסים לסוכה אשר שם נאספו כל המקומות, נחשב כאלו הרחקו נדוד לכל המקומות ונחשב התשובה בשלימות כתשובה באותו מקום.

וכעת נראה להוסיף ולפרש המדרש (ילקוט תהלים רמז תתכה) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגיגנו (תהלים פא ד) בחודש שיש בו חג הסוכות. דהנה בטעם תקיעת שופר כתבו הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ג ה"ד) ורב סעדיה גאון שהוא

והנה מדרך העולם בחדשים הללו לנסוע למרחקים במקומות הגופש, זה פונה לכרמו וזה פונה לזיתו, וביותר צריך לזרז על שמירת העינים שמירת הדיבור ועל כשרות המאכלים, וכהנה וכהנה כמה ענינים קלים כחמורים אשר ישנם המקילים עצמן בחדשים הללו, וידוע מה שאמר מרן דו"ז זללה"ה בדברות קדשו (בדרשה יום שב"ק פרשת בלק שנת תשט"ז) דכאשר נוסעים למעונות הקיץ ומתפרדין מההברותא צריכין לידע שאע"פ שנוסעין מההברותא אבל מהשי"ת אין נוסעים שהקב"ה גם שם נמצא כמו בעיר ומלא כל הארץ כבודו. ודבר זה צריכים אנו לשים אל לבינו, כי השי"ת רואה ומשגיח בכל הגע ורגע על כל מעשינו, ואנה מפניך אברה, ועלינו לזכור כי אחר ימי הקיץ באים הימים הקדושים, ואז יצטרכו ליתן דין ומשפט על כל מעשה ומחשבה, ויצטרכו לחזור לכל אותן המקומות שחטאו לתקן שם שיהיה תשובה באותו מקום. ועל כן מי שהוא בר דעת יעמוד על המשמר שלא להתלכלך בעונות ה"ו, שלא יצטרכו אח"כ לחזור לאותן המקומות ולעשות תשובה באותו מקום.

והשי"ת יעזור שהחדשים הללו חדשי העינים יעברו על בני ישראל בלי שום מכשול בגשמיות וברוחניות, ונזכה להשגיה ולשמור על העינים ועל המחשבות, ולעבוד את השי"ת בשמחה, ואם יש עתות פנאי שאינם הולכים למקום העבודה יראו למלאות הזמן בלימוד התורה, ויוסיפו שעות בעסק התורה ובעבודת התפלה ושמירת המצות, והשומר עמו ישראל ישמור בשמירה מעולה את אחינו בני ישראל בכל מקום שהם, שלא ישמע ה"ו שוד ושבר בגבולינו, ושמור צאתנו ובואינו, וימי הקיץ יעברו בכי טוב ובבריאות לנו ולכל ישראל, והשי"ת יעזור שהימים האלו יתהפכו לששון ולשמחה למועדים וימים טובים, ונזכה לביאת הגואל בהתרומוות קרן התורה וישראל ובהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

עולם באיזה מקומות כבר הגיעו וחסאו שם חלילה, וצריכים לחזור לכל אותן המקומות כדי שיהיה התשובה באותו מקום, אמנם התקנה לזה תבנה ותכונן עיר סיחון, ופי' בתרגום יונתן יתבני וישתכלל דמיתער ומשיח באורייתא. והרמז בזה שאלו העוסקים בתורה אינם צריכים לעשות חשבון זה, כי סגולת התורה להביא כל המקומות אל מקומו, ולזה אמרו אם אתה עושה כן לעסוק בתורה, תבנה בעולם הזה, שלא יצטרך להיות נייד ממקומו, כי יכול לתקן כל כתמי הנפש במקומו שהוא נמצא, ותכונן לעולם הבא שיהיה התשובה בשלימות גמור.

והנה דורשי רשומות אמרו תמו"ז ראשי תיבות ז'מני ת'שובה מ'תקרבין ו'באין, וחדשים הבאים תמוז אב אלול הם זמנים המיועדים לתשובה ופשוש המעשים, וכתב באגרא דכלה (בהפטרה לפ' מטות) בענין הימים שמו"ז בתמוז עד ראש השנה שהם ע"ב ימים מגין הס"ד הקודם לדין ראש השנה, דאז מלך במשפט יעמיד ארץ, וזה בחינת קדימת מדה"ר למדה"ד קודם הבריאה דראש השנה, והנה אלו הימים ימי הס"ד, אך כ"ב ימים מהם הם חסדים מכוסים ששפך חמתו על עצים ואבנים בכדי להציל את ישראל, והנה זה חסד גדול רק שהוא מכוסה ונראה שהוא דין. ובזה יובן נוסח תיקון התפלה בראש השנה ובכ"ן, שאותיות בכ"ן בגימטריא חס"ד כנודע, והנה צירוף התיבה הוא כ"ב נ' היינו אותן הכ"ב ימים אשר בהם החסדים נעלמים ונו"ן ימים אח"כ אשר החסדים מגולים, וזהו הרמז ובכ"ן אבא אל המלך, היינו בראש השנה שאז הוא בחינת מלכות שמים מלכותו בכל ממשלה דינא דמלכותא, עכ"ד.

בשבוע זו מתחילים הע"ב ימים, ואחריהם נבא אל המלך ויצטרכו ליתן דין וחשבון על כל דיבור מעשה ומחשבה, והחכם עיניו בראשו מתחיל להתכונן עוד בזמן אשר מתקרבין ובאין, ועומד על המשמר שלא יחטא עוד, בכדי שלא יצטרך לתקן הרבה.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוה"ח להם

